

Dokumentresumé:

Bestilt af : DEPCLH den 13-02-2013 15:21:44
Dokumentnr.: 4923
Titel: Annexe B_Belgique_EN_Non-certified translation
Dokumenttype: I
Dokumentdato:
Kontor/enhed: VALG-ENH, Valgenheden
Sagsmedarb.: Nicoline Nyholm Miller, DEPNNM
Indblik:
Versionsnr.: 1
Reg.dato: 10-09-2012
Registreret af: DEPNNM - Nicoline Nyholm Miller

Emneord:

Tekst:

Modtagere:

Oplysninger:

Datoer:

Erindringer:

Annexe B – Technical File Model

- 1. Technical Solution Description**
- 2. Description of the Developpment Environment (Tr.N : understand it as informatic terms) the tenderer will use.**
- 3. The tenderer will describe the way he will carry this contract out within the time he has to. He describes the means he will use (employees, qualification, technical means,...)**
- 4. The tenderer describes the content of its provision on electoral period and out of it.**
- 5. The tenderer describes the way he will realize the knowledge transfer to the SPF personnal.**

Dokumentresumé:

Bestilt af : DEPCLH den 13-02-2013 15:38:56
Dokumentnr.: 4922
Titel: BijlageB_N
Dokumenttype: I
Dokumentdato:
Kontor/enhed: VALG-ENH, Valgenheden
Sagsmedarb.: Nicoline Nyholm Miller, DEPNNM
Indblik:
Versionsnr.: 1
Reg.dato: 10-09-2012
Registreret af: DEPNNM - Nicoline Nyholm Miller

Emneord:

Tekst:

Modtagere:

Oplysninger:

Datoer:

Erindringer:

Bijlage B – Model van het technisch dossier

1. Beschrijving van technische oplossing.
2. Beschrijving van de ontwikkelomgeving die de inschrijver zal aanwenden.
3. De inschrijver beschrijft op welke wijze hij de uitvoering van deze opdracht zal realiseren binnen de gestelde termijnen. Hij argumenteert zijn werkwijze. Hij beschrijft de middelen die hij zal inzetten (personeel, hun kwalificatie, technische middelen, enz...).
4. De inschrijver beschrijft de inhoud van de verleende dienstverlening in periodes van verkiezingen.
5. De inschrijver beschrijft op welke wijze hij de kennisoverdracht aan het personeel van de FOD Binnenlandse Zaken zal realiseren.

Dokumentresumé:

Bestilt af : DEPCLH den 13-02-2013 15:39:08
Dokumentnr.: 4921
Titel: Annexe A_Belgique_EN_Non-certified translation
Dokumenttype: I
Dokumentdato:
Kontor/enhed: VALG-ENH, Valgenheden
Sagsmedarb.: Nicoline Nyholm Miller, DEPNNM
Indblik:
Versionsnr.: 1
Reg.dato: 10-09-2012
Registreret af: DEPNNM - Nicoline Nyholm Miller

Emneord:

Tekst:

Modtagere:

Oplysninger:

Datoer:

Erindringer:

Annexe A- Submission Model

Offer Form

SPF INTERIEUR
DIRECTION GENERALE INSTITUTIONS ET
POPULATION
Rue des Colonies, 11
José Verheggen et Pierre Vermeulen
tél. 02/518 21 96 et 02/518 20 34
Fax 02/518 25 18
Email log@rrn.fgov.be

Special Terms of Reference RRN 3/2008

Negotiated Procedure published which object is the improvement of a new automatic voting system.

The company

Complete Name

Which address is :

(street)

(zip code and town)

(country)

Which VAT number is :

Registered at the
Banque carrefour des
Entreprises under number

For which Mr/Mrs (*)

(name)

(charge)

Living in

(street)

(zip code and town)

(country)

Acting and signing as power for the company, agrees to carry out, according to this special terms of reference RRN 3/2008, the services and provision defined here, separated in two lots, in this

document, to do it respecting the global or Unit prices as mentionned with letter and numbers, in EURO, VAT not included for :

(*) Delete whichever does not apply.

For Lot 1 (Post 1) –global price

[with letters and numbers, in EURO]

Which VAT shall be included as en amount of :

[with letters and numbers, in EURO]

That gives a global amount, including VAT, of:

[with letters and numbers, in EURO]

For Lot 1 (Post 1bis) – Unit fixed Price

Provision or Services	Unit fixed Price, without VAT [with letters and numbers in EURO]	To which has to be sumed the VAT of [with letters and numbers in EURO]	That gives a Unit fixed Price, including VAT, of [with letters and numbers in EURO]
Supply of a complete electronic voting system			

For Lot 1 (Post 2) – Unit fixed Price

The Unit fixed prices for supplying and services included in the contract are established per voter and election.

Provision or Services	Unit fixed Price, without VAT	To which has to be sumed the VAT of	That gives a Unit fixed Price, including VAT, of
-----------------------	----------------------------------	--	---

	[with letters and numbers in EURO]	[with letters and numbers in EURO]	[with letters and numbers in EURO]
Supply of full property of a complete electronic voting system with paper ballot prodction or any other method freely chosen.			
Supply a complete electronic voting system with paper ballot prodction or any other method freely chosen (for an election)			
Stock a complete electronic voting system with paper ballot prodction or any other method freely chosen			
Deliver a complete electronic voting system with paper ballot prodction or any other method freely chosen			
Set up a complete electronic voting system with paper ballot prodction or any other method freely chosen			
Dismantle a complete electronic voting system with paper ballot prodction or any other method freely chosen			
Collect a complete electronic voting system with paper ballot prodction or any other method freely chosen, after election is over.			
Carry out a diagnostic			

process on a complete electronic voting system with paper ballot production or any other method freely chosen			
Realize <u>one</u> demo session of a complete electronic voting system with paper ballot production or any other method freely chosen to the citizens of a town.			
Realize <u>one</u> demo session of an automatic voting system and of an automatic deciphering and totalization automated system.			
Training Session for electoral people of <u>one</u> voting place.			
Training session for members of <u>one</u> office in charge of deciphering and totalization.			
Training session for <u>one</u> commune's responsibles.			
Training session for <u>one</u> town's citizens.			
Deliver CD Roms or DVD Roms (E-vote software, deciphering and totalization) with security codes.			
Set up a help-desk 40 days before the elections, until their result is official and			

approved.			
Collect and recycle an old automated voting machine.			

For Lot 2 (Post 1) – Global Price

[with letters and numbers in EURO]

Which VAT shall be included as en amount of :

[with letters and numbers, in EURO]

That gives a global amount, including VAT, of:

[with letters and numbers, in EURO]

For Lot 2 (Post 2) – Unit Fixed Price

Provision or Services	Unit fixed Price, without VAT [with letters and numbers in EURO]	To which has to be sumed the VAT of [with letters and numbers in EURO]	That gives a Unit fixed Price, including VAT, of [with letters and numbers in EURO]
Price of an hour of an evolution maintenance operation, for electronic voting software			
Price of an hour of an evolution maintenance operation, for recording and votes totalization software.			

In case of accepting this offer, the security will be constituted in the conditions and deadline expressed in the Special Terms of Reference. Any confidential information and/or technical or commercial secret information is clearly indicated in the offer.

The due amounts will be payed by the payment organism of the client, par transfer or cash payment on the account which number is : [ ]

The French / Dutch (*) language is chosen for contract interpretation.

Any mail concerning this RFP or its progress must be sent to this address :

(street)
(Zip Code and Town)
(Phone and Fax Number)

Done in

--

On

The	of 2007.
-----	----------

The person in charge :

(name)
(charge)
(signature)

Approves

Zip Code and Place

Identity of the person competent to approve the offer

Charge of the person competent to approve the offer.

Documents to attach to the offer (mandatory) :

- All the documents and information asked in relation to the selection and awarding criterias ;
- Any other document that the offerer must add to his offer.
- Don't forget to put numbers to each page of the offer, inventory or annex

Advices about the presentation of the offer :

The offer is, before it is opened, send by mail (certified mail is recommended) or given to the front desk of the building of the awarding organisation. The offers will also be accepted until the offers opening session hasn't begun.

The offers are put into a closed enveloppe. On this enveloppe must be written :

- complete identity of the awarding authority.
- Special Terms Of Reference Number,
- Date and time of the opening of the offers.

This enveloppe must be put into a second enveloppe on which will be written :

- The word « offre » on the left top corner.

- On the adress square :

Direction générale Institutions et Population

Direction Personnel, Budget et Logistique

A l'attention de Monsieur J. Verheggen, Conseiller

Park Atrium – Rue des Colonies, 11

1000 BRUXELLES

Dokumentresumé:

Bestilt af : DEPCLH den 13-02-2013 15:39:12
Dokumentnr.: 4920
Titel: BijlageA_N
Dokumenttype: I
Dokumentdato:
Kontor/enhed: VALG-ENH, Valgenheden
Sagsmedarb.: Nicoline Nyholm Miller, DEPNNM
Indblik:
Versionsnr.: 1
Reg.dato: 10-09-2012
Registreret af: DEPNNM - Nicoline Nyholm Miller

Emneord:

Tekst:

Modtagere:

Oplysninger:

Datoer:

Erindringer:

BILJAGE A - OFFERTEFORMULIER

FOD Binnenlandse Zaken
Algemene Directie Instellingen en Bevolking
Koloniënstraat 11
José Verheggen en Pierre Vermeulen
tél. 02/518 21 96 en 02/518 20 34
Fax 02/518 25 18
Email log@rrn.fgov.be

BESTEK RRN 3/2008

Onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking voor de ontwikkeling
van een nieuw elektronisch stemsysteem

De firma

(volledige benaming)

met als adres:

(straat)

(postnr en gemeente)

(land)

Met BTW-nummer

**Ingeschreven bij de Kruispuntbank van de
Ondernemingen onder nummer**

en waarvoor Mijnheer/Mevrouw (*)

(naam)
(functie)

gedomicileerd op het adres

(straat)
(postnr en gemeente)
(land)

**als inschrijver of gevormd gemachtigde optreedt en hieronder ondertekent, verbindt zich tot de uitvoering,
overeenkomstig de voorwaarden en bepalingen van het bestek RRN 3/2008 van de hiervoor
omschreven levering vormende twee PERCELEN van dit document uit te voeren, tegen de
hierondervermelde globale prijzen en forfaitaire eenheidsprijzen:**

Voor Perceel 1 (Deel 1) – Globale prijs

(*) Schrappen wat niet past

[in letters en in cijfers in EURO]
----

waarbij de BTW dient te worden gevoegd voor een bedrag van:

[in letters en in cijfers in EURO]
----

wat een globaal bedrag, inclusief BTW, geeft van:

[in letters en in cijfers in EURO]

Forfaitaire eenheidsprijs voor Perceel 1 (Deel 1bis):

	Forfaitaire eenheidsprijs, excl. BTW [in letters en in cijfers in EURO]	waarbij de BTW dient te worden gevoegd voor een bedrag van: [in letters en in cijfers in EURO]	wat een forfaitaire eenheidsprijs, inclusief BTW, geeft van: [in letters en in cijfers in EURO]
Levering van een volledige elektronische stembestemmingssystemen.			

Forfaitaire eenheidsprijs voor Perceel 1 (Deel 2):

De hierondervermelde forfaitaire eenheidsprijzen worden opgemaakt per kiezer/verkiezing.

	Forfaitaire eenheidsprijs, excl. BTW [in letters en in cijfers in EURO]	waarbij de BTW dient te worden gevoegd voor een bedrag van: [in letters en in cijfers in EURO]	wat een forfaitaire eenheidsprijs, inclusief BTW, geeft van: [in letters en in cijfers in EURO]
De prijs in volle eigendom per volledige elektronisch stembestemmingssysteem met afdrukken van een papieren stembiljet of de gekozen vrije variant.			
De huurprijs per verkiezing van een volledige elektronisch stembestemmingssysteem met afdrukken van een			

(*) Schrappen wat niet past

papieren stembiljet of de gekozen vrije variant.			
Opslag van een volledige elektronisch stemsysteem met afdrukken van een papieren stembiljet of de gekozen vrije variant			
Levering van een volledige elektronisch stemsysteem met afdrukken van een papieren stembiljet of de gekozen vrije variant			
Installatie van een volledige elektronisch stemsysteem met afdrukken van een papieren stembiljet of de gekozen vrije variant			
Demonteren van een volledige elektronisch stemsysteem met afdrukken van een papieren stembiljet of de gekozen vrije variant			
Ophalen van een volledige elektronisch stemsysteem met afdrukken van een papieren stembiljet of de gekozen vrije variant			
Uitvoering van een controle (diagnostic) van een volledige elektronisch stemsysteem met afdrukken van een papieren stembiljet of de gekozen vrije variant			
Demonstratie over het stemsysteem voor de bevolking van een gemeente			
Demonstratie over het volledige stemsysteem			
Opleiding over het stemsysteem voor de leden van een stembureau			
Opleiding over het stemsysteem voor de leden van een totalisatiebureau			

(*) Schrappen wat niet past

Opleiding over het stemsysteem voor verantwoordelijkenheden van een gemeente			
Opleiding over het stemsysteem voor de bevolking van een gemeente			
Levering van de cd-roms of dvd-roms (stemming-software) met de veiligheidscodes			
Een helpdesk vanaf de 30ste dag voor de verkiezingsdatum tot en met de goedkeuring van de verkiezingen			
Ophalen en recycling van een oude machine van geautomatiseerde stemming			

Voor Perceel 2 (Deel 1) – Globale prijs

[in letters en in cijfers in EURO]

waarbij de BTW dient te worden gevoegd voor een bedrag van:

[in letters en in cijfers in EURO]

wat een globaal bedrag, inclusief BTW, geeft van:

[in letters en in cijfers in EURO]

Forfaitaire eenheidsprijs voor Perceel 2 (Deel 2):

	Forfaitaire eenheidsprijs, excl. BTW [in letters en in	waarbij de BTW dient te worden gevoegd voor een bedrag van:	wat een forfaitaire eenheidsprijs, inclusief BTW, geeft van:
--	--	---	--

(*) Schrappen wat niet past

	cijfers in EURO]	[in letters en in cijfers in EURO]	[in letters en in cijfers in EURO]
De uurprijs met betrekking tot een evolutief onderhoud van de elektronische stemsoftware			
De uurprijs met betrekking tot een evolutief onderhoud van de software voor de registratie en het optellen van de stemmen			

In het geval deze offerte wordt goedgekeurd, zal de **borgtocht** worden gestort overeenkomstig de in het bestek gestelde voorwaarden en termijnen.

In de offerte is de vertrouwelijke informatie en/of de informatie die betrekking heeft op technische of commerciële geheimen duidelijk aangeduid.

Het betalingsorganisme van de aanbestedende overheid zal de verschuldigde sommen betalen door storting of overschrijving op

het rekeningnummer

Er wordt gekozen voor de Nederlandse/Franse (*) taal voor de interpretatie van het contract.

Alle briefwisseling betreffende de uitvoering van de opdracht moet worden gestuurd naar:

(straat)
(postnr. en gemeente)
(① en F-nummer)

Gedaan:

Te

op

200.

De inschrijver of gevormachtigde:

(naam)
(functie)
(handtekening)

GOEDGEKEURD,

<postnummer + plaats>,

<identiteit van de persoon bevoegd om de offerte goed te keuren>

<titel van de persoon bevoegd om de offerte goed te keuren>

PRO MEMORIE : DOCUMENTEN DIE VERPLICHT BIJ DE OFFERTE DIENEN TE WORDEN GEVOEGD :

- Alle documenten en inlichtingen gevraagd in het raam van de selectiecriteria en van de gunningscriteria;
- alle andere stukken die de inschrijver bij zijn offerte moet voegen.

Vergeet niet alle pagina's van uw offerte, uw inventaris en van de bijlagen van een ononderbroken nummering te voorzien.

NUTTIGE RAAD VOOR DE INDIENDING VAN DE OFFERTE

De offertes worden vóór de opening van de offertes ofwel per schrijven (een aangetekend schrijven wordt aanbevolen) opgezonden naar, ofwel persoonlijk neergelegd bij de aanbestedende overheid. De offertes worden aanvaard voor zover de zitting van opening van de offertes niet voor geopend is verklaard.

De offertes worden in een omslag gestoken die wordt gesloten. Op deze omslag dienen de volgende vermeldingen te worden aangebracht :

- de volledige identiteit van de aanbestedende overheid
- het nummer van het bestek;
- de datum en het uur van de opening van de offertes.

Deze omslag wordt gestoken in een tweede omslag met de volgende vermeldingen :

- het woord «offerte» in de linkerbovenhoek;
- op de plaats waar het adres van de bestemming moet worden vermeld:

Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken
Algemene Directie Instellingen en Bevolking
Dienst Personeel, Begroting en Logistiek
Ter attentie van de heer J. Verheggen, adviseur
Park Atrium – Koloniënstraat, 11
1000 BRUSSEL

Dokumentresumé:

Bestilt af : DEPCLH den 13-02-2013 15:39:24
Dokumentnr.: 4919
Titel: Bestek_RRN_3.2008
Dokumenttype: I
Dokumentdato:
Kontor/enhed: VALG-ENH, Valgenheden
Sagsmedarb.: Nicoline Nyholm Miller, DEPNNM
Indblik:
Versionsnr.: 1
Reg.dato: 10-09-2012
Registreret af: DEPNNM - Nicoline Nyholm Miller

Emneord:

Tekst:

Modtagere:

Oplysninger:

Datoer:

Erindringer:

Service public fédéral
Intérieur

ALGEMENE DIRECTIE INSTELLINGEN EN BEVOLKING

**Bijzonder Bestek –
Nieuw elektronisch stemsysteem**

Service public fédéral
Intérieur

► **OVERHEIDSOPDRACHT VOOR DE
ONTWIKKELING VAN EEN NIEUW
ELEKTRONISCH STEMSYSTEEM**

Bestek nr. RRN 3/2008

Inhoudsopgave

A. Algemene administratieve bepalingen

- A.1. Uitdrukkelijke afwijkingen van de algemene aannemingsvooraarden
- A.2. Bepalingen tot regeling van de opdracht
- A.3. Voorwerp en aard van de opdracht
- A.4. Gunning van de opdracht
- A.5. Beschrijving van de opdracht
- A.6. Leidinggevende dienst en leidinggevend ambtenaar

B. Administratieve bepalingen betreffende het gunnen van de opdracht

- B.1. Informatie voor de kandidaat-inschrijvers
- B.2. Vorm en inhoud van de offertes
- B.3. Offertes voor één of twee percelen
- B.4. Varianten
- B.5. Verzenden, indienen en openen van de offertes
- B.6. Overzicht van de procedure.
- B.7. Toewijzingscriteria
- B.8. Geldigheidsduur van de offertes

C. Administratieve bepalingen betreffende de uitvoering van de opdracht

- C.1. Duur en uitvoeringstermijn van de opdracht
- C.2. Uitvoeringsvooraarden inzake de raamovereenkomst
- C.3. Vertegenwoordigers van de aannemer

C.4. Aansprakelijkheid van de partijen bij de opdracht

C.5. Onderaanneming

C.6. Plaats van levering, van installatie, van oplevering en van uitvoering van de demonstraties

C.7. Voorlopige oplevering en goedkeuring

C.8. Definitieve oplevering

C.9. Garanties

C.10. Borgtocht

C.11. Vrijgave van de borgtocht

C.12. Prijs en betalingsvooraarden

C.13. Boeten wegens laattijdige uitvoering

C.14. SLA

C.15. Eigendomsrechten

C.16. Vertrouwelijkheid

C.17. Continuïteit

C.18. Geschillen

D. Functionele en technische bepalingen

D.A.1. Perceel 1 – Deel 1

D.A.1bis. Perceel 1 – Deel 1bis

D.A.2. Perceel 1 – Deel 2

D.B.1. Perceel 2 – Deel 1

D.B.2. Perceel 2 – Deel 2

E. Goedkeuring van het bestek

OVERZICHT VAN DE BIJLAGEN

Bijlage A: Model van inschrijving

Bijlage B: Model van technisch dossier

Bijlage C: Rapport van het consortium van universiteiten

Bijlage D: Bepalingen betreffende de organisatie van de verschillende verkiezingen

* * *

A. Algemene administratieve bepalingen

A.1. Uitdrukkelijke afwijkingen van de algemene aannemingsvoorwaarden

- Bij toepassing van artikel 3, § 1, van het KB van 26 september 1996 wordt de aandacht van de inschrijvers gevestigd op het feit dat in dit bestek wordt afgewezen van de artikelen 5 (borgtocht – zie punt C.10), 14 §2 (Intellectuele rechten – zie punt C.15) en 75 (Boeten wegens laattijdige uitvoering – zie punt C.13) van de bijlage van het koninklijk besluit van 26 september 1996.

Artikel 3, §1, 2de lid van het KB van 26 september 1996 bepaalt dat wanneer wordt afgewezen van de artikelen 5, 6, 7, 10, § 2, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 30, § 2, 36 en 41 van de algemene aannemingsvoorwaarden, de afwijkingen uitdrukkelijk moeten worden gemotiveerd in het bestek.

In dit bestek wordt gedeeltelijk afgewezen van artikel 5 van de algemene aannemingsvoorwaarden in de mate waarin een forfaitaire borgtocht wordt geëist voor perceel 1 (deel 2) en voor perceel 2 (deel 2), aangezien er geen enkele vermoedelijke hoeveelheid kan worden vermeld.

- Aangezien de opdracht (perceel 1 – deel 2 en perceel 2 – deel 2) die de aanbestedende overheid FOD Binnenlandse Zaken aangaat een opdracht is ten gunste van de Belgische gemeenten, de FOD Binnenlandse Zaken en de Gewesten (in het kader van perceel 1 – deel 2) aan de ene kant, en ten gunste van de FOD Binnenlandse Zaken en de Gewesten (in het kader van perceel 2 – deel 2) aan de andere kant, vervangen de benamingen 'klant-bestemmeling', 'klant-besteller' en 'klant-betaler' bij de uitvoering van de opdracht het begrip 'aanbestedende overheid' in de algemene aannemingsvoorwaarden voor alles wat betrekking heeft op de bestellingen van deze klanten en, inzonderheid, in de volgende artikelen van de algemene aannemingsvoorwaarden: 15 (betalingen) en 66 (boeten wegens vertraging en ambtshalve maatregelen).

A.2. Bepalingen tot regeling van de opdracht

Deze overheidsopdracht is onderworpen aan de algemene reglementering betreffende de overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken, leveringen en diensten. Elke inschrijver wordt geacht de bepalingen te kennen en te aanvaarden die het voorwerp zijn van de volgende wetten en reglementen:

- de wet van 24 december 1993 (B.S. van 22 januari 1994) betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, zoals gewijzigd tot op heden;
- het koninklijk besluit van 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken (B.S. van 26 januari 1996), zoals gewijzigd tot op heden;
- het koninklijk besluit van 26 september 1996 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken evenals zijn bijlage die de algemene aannemingsvoorwaarden vormt (B.S. van 18 oktober 1996), zoals gewijzigd tot op heden;
- het koninklijk besluit van 14 oktober 1996 betreffende het voorafgaand toezicht en de overdracht van bevoegdheid inzake de gunning en de uitvoering van overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en inzake de toekenning van concessies voor openbare werken op federaal niveau (B.S. van 24 oktober 1996);
- het koninklijk besluit van 29 januari 1997 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van sommige bepalingen van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige

opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en van hun uitvoeringsmaatregelen (B.S. van 13 februari 1997);

6. evenals elke tekst waarnaar een van de voornoemde documenten verwijst en elke wijziging van de wet en van de andere koninklijke besluiten die hierboven worden genoemd, van kracht op de dag van opening van de offertes;

Ook de volgende documenten zijn toepasbaar op deze opdracht:

1. Dit bestek en de documenten waarnaar het verwijst;
2. De aankondigingen of rechtzettingen van aankondigingen die worden gepubliceerd conform de regels die van toepassing zijn op deze opdracht;
3. De goedgekeurde offerte.

De inschrijver wordt geacht al deze verplichtingen te kennen zoals ze voortvloeien uit de bijzondere bepalingen die het voorwerp zijn van dit bestek en van zijn bijlagen.

In geval van tegenspraak of verschillen krijgen deze bepalingen voorrang in de omgekeerde volgorde dan die waarin ze worden opgesomd, met uitzondering van eender welk ander beding. Door zijn offerte in te dienen verzaakt de inschrijver automatisch aan zijn eigen algemene of bijzondere verkoopvoorwaarden, zelfs indien deze voorwaarden worden vermeld in een of andere bijlage bij de offerte.

De elektronische versie van de wetgeving betreffende de overheidsopdrachten kan worden geraadpleegd op de website www.belgium.be.

De documenten betreffende deze opdracht kunnen op afspraak worden ingezien of opgevraagd bij de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken, Park Atrium, Koloniënstraat 11 te 1000 Brussel, bij de heer J. Verheggen (lokaal 0.002), adviseur (tel. 02/518.21.96).

A.3. Voorwerp en aard van deze opdracht

Deze overheidsopdracht heeft als algemeen voorwerp de ontwikkeling van een elektronisch stemsysteem en de geleidelijke invoering daarvan in de Belgische gemeenten vanaf de gewestelijke en Europese verkiezingen van juni 2009.

Het betreft een gemengde gezamenlijke opdracht die voornamelijk uit diensten bestaat maar ook leveringen omvat (art. 19 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten) en die wordt georganiseerd voor rekening van de FOD Binnenlandse Zaken (AD Instellingen en Bevolking) en voor de Gewesten die zich er bij wensen aan te sluiten.

Deze gezamenlijke opdracht wordt dus als een opdracht van diensten beschouwd.

In het kader van deze opdracht zal een raamovereenkomst opgesteld worden op met het oog op de terbeschikkingstelling van dit stemsysteem aan de gemeenten. Als gevolg van de geleidelijke invoering van dit nieuwe stemsysteem zal elke gemeente de genoemde raamovereenkomst kunnen sluiten met de geselecteerde leverancier. In overeenstemming met dit bestek dat de bij het akkoord betrokken partijen hebben goedgekeurd, voorziet de raamovereenkomst in de terbeschikkingstelling, als eigendom of verhuur, van de vereiste apparatuur voor het stemmen, registreren, ontcijferen en totaliseren, evenals in de eventuele levering ter gelegenheid van elke verkiezing, naar keuze van de gemeente, van de overige diensten (opslag, onderhoud enzovoort) die bij het organiseren van verkiezingen ten laste van de gemeente zijn.

Een raamovereenkomst met betrekking tot het evolutieve onderhoud van de ontwikkelde softwareprogramma's zal ook opgesteld worden. Deze raamovereenkomst zal worden opgesteld ter attentie van de FOD Binnenlandse Zaken en van de Gewesten, die zich hebben aangesloten.

Deze opdracht omvat twee percelen.

- **Het perceel 1 heeft tot doel:**

1. ontwikkelen en produceren van een volledig prototype van een elektronisch stemsysteem met productie van een papieren stembiljet ('Ballot Booklets system') en uitvoeren van een haalbaarheidsstudie betreffende de gevolgen op technologisch, organisatorisch, juridisch en ecologisch vlak van de invoering van dit prototype (deel 1);
- 1bis. leveren van de volledige elektronische stemsystemen met productie van een papieren stembiljet (incl. bepaalde diensten) in het kader van een geleidelijke invoering (in ten minste drie kieskantons) ervan bij de verkiezingen die zullen plaatshebben in juni 2009 (deel 1bis);
2. sluiten van een raamovereenkomst ter attentie van de Belgische gemeenten, de FOD Binnenlandse Zaken en de Gewesten met het oog op de materiële en logistieke levering van het ontwikkelde stemsysteem. De klanten of hun gevormde zullen de bestelling via deze raamovereenkomst plaatsen bij de aannemer met betrekking tot de prestaties van organisatie van de verkiezingen conform de agenda die toepasbaar is bij Europese, federale, gewestelijke, gemeenschaps-, provinciale en gemeentelijke verkiezingen, bij volksraadplegingen of bij combinaties daarvan. De partijen die de raamovereenkomst sluiten, zijn de volgende: de leidinggevende dienst, de aannemer, de klanten die een bestelling plaatsen (worden beschouwd als klanten die in het kader van deze opdracht een bestelling kunnen plaatsen: de Belgische gemeenten, de FOD Binnenlandse Zaken en de Gewesten) (deel 2).

Deel 1 is een vaste schijf; Deel 1bis en Deel 2 zijn voorwaardelijke schijven.

Het deel 1bis wordt slechts uitgevoerd indien de leidinggevende dienst het prototype (perceel 1 – deel 1) heeft goedgekeurd (zie punt A.5.) alsmede perceel 2 (deel 1).

Ook deel 2 wordt slechts uitgevoerd indien de leidinggevende dienst het experiment bij de verkiezingen in 2009 heeft goedgekeurd (zie punt A.5.).

In het kader van deze gezamenlijke opdracht is de FOD Binnenlandse Zaken de leidinggevende dienst die belast is met de controle en het uitvoeren van de gezamenlijke opdracht.

- **Het perceel 2 heeft tot doel:**

1. het ontwikkelen en leveren van stemsoftware die compatibel moet zijn met het eventueel gekozen elektronische stemsysteem evenals het ontwikkelen en het leveren van software voor het registreren (via scanning), ontcijferen en totaliseren van de stemmen (deel 1);
2. het sluiten van een raamovereenkomst betreffende het evolutieve onderhoud van de ontwikkelde software. De partijen die de raamovereenkomst sluiten, zijn de volgende: de leidinggevende dienst, de aannemer, de klanten die een bestelling plaatsen (worden beschouwd als klanten die in het kader van deze opdracht een bestelling kunnen plaatsen: de FOD Binnenlandse Zaken en de Gewesten) (deel 2).

Deel 1 is een vaste schijf; Deel 2 betreffende het evolutieve onderhoud van de software is een voorwaardelijke schijf die alleen wordt uitgevoerd indien de leidinggevende dienst deel 1 van perceel 2 (ontwikkelen en leveren van de software) heeft goedgekeurd en indien de leidinggevende dienst het experiment bij de verkiezingen in 2009 heeft goedgekeurd.

In het kader van dit tweede deel van de opdracht is de FOD Binnenlandse Zaken de leidinggevende dienst die belast is met de controle en het uitvoeren van de opdracht.

A.4. Gunning van de opdracht

De gekozen procedure is die van de onderhandelingsprocedures met voorafgaande bekendmaking, in overeenkomst met artikel 17 van de wet van 24/12/1993 : het beroep op deze procedure is absoluut noodzakelijk gezien de beschrijving en de uitvoering van de praktische en nauwkeurige technische specificaties van de ontwikkelde systemen grotendeels van de kennis van de gekozen aannemer afhangen.

Het gaat om een gemengde opdracht:

- Het perceel 1 (deel 1) en het perceel 2 (deel 1) : globale prijs per perceel (K.B. van 8 januari 1996, art. 86).
- Het perceel 1 (delen 1bis en 2) en het perceel 2 (deel 2) : prijslijst per perceel (K.B. van 8 januari 1996, art. 86).

A.5. Beschrijving van de opdracht

Deel D van dit bestek bevat een gedetailleerde beschrijving van de prestaties in het kader van deze opdracht.

De opdracht omvat de volgende twee percelen:

Perceel
1

➔ Deel 1: ontwikkelen van het prototype

- Ontwikkelen van een prototype (met vrije variant) van een elektronisch stemsysteem met productie van een papieren stembiljet conform de technische bepalingen van rubriek D.A.1. of een vrije variant. De hardware van het elektronische stemsysteem moet het mogelijk gebruik van basisfuncties zoals bepaald in D.A.1 kunnen bewijzen.
- Controle van het prototype (incl. mogelijkheid van demonstratie van de basisfuncties) door een erkend controleorgaan (erkend orgaan bedoeld in artikel 2, §2 van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming) dat door de aannemer wordt gekozen en vergoed.
- Uitvoeren van een volledige studie van de gevolgen die de invoering van het door de aannemer ontwikkelde prototype zal hebben. Deze studie, die zal worden uitgevoerd door een erkend controleorgaan (erkend orgaan bedoeld in artikel 2, §2 van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming), dat door de aannemer wordt gekozen en vergoed, moet betrekking hebben op de volgende aspecten:
  - Technologische aspecten:

Deze studie heeft betrekking zowel op de gebruikte technieken als op de mogelijkheid van het ontwikkelde prototype om in de toekomst nieuwe technologieën te gebruiken.

- Organisatorische aspecten:
De studie moet nagaan of de actoren bij de verkiezingen bekwaam zijn om het ontwikkelde prototype te ontplooien en of de kiezers bekwaam zijn om zich aan dit nieuwe systeem aan te passen.
- Juridische aspecten:
De studie moet de kenmerken van het ontwikkelde prototype evalueren in het licht van de Belgische wetgevingen, de gewestelijke regelgevingen, de aanbevelingen van OVSE en de Aanbevelingen van de Raad van Europa. De studie moet ook onderzoeken welke impact het ontwikkelde prototype heeft op de toepasbare wetgeving en/of op de wijzigingen die aan de bestaande wetgeving moeten worden aangebracht.
- Ecologische aspecten:
De studie moet een volledige evaluatie maken van de weerslag op milieugebied die het gebruik van het ontwikkelde prototype zou kunnen hebben, door met name een vergelijking te maken met het gebruik van een stembiljet waarbij uitsluitend met papier wordt gewerkt of met het gebruik van de bestaande elektronische stemapparatuur.

Deze studie wordt nader beschreven in de rubriek D.A.1.

- Deel 1bis: Leveren van prototypes van elektronische stemsystemen met productie van een papieren stembiljet in het kader van een geleidelijke invoering daarmee bij de verkiezingen die plaats zullen hebben in juni 2009.

In het kader van een geleidelijke invoering, in ten minste 3 kieskantons, van het ontwikkelde elektronische stemsysteem bij de verkiezingen die de FOD Binnenlandse Zaken in juni 2009 organiseert, heeft dit deel betrekking op het leveren van het volledig ontwikkelde elektronische stemsysteem waarvan de hoeveelheden later zullen bezorgd worden aan de aannemer.

Dit deel beoogt ook de prestaties van sommige diensten betreffende het gebruik van dit stemsysteem; diensten die onder het punt D.A.1bis worden bepaald.

Deze apparatuur moet worden geleverd op de adressen die de leidinggevende dienst later zal bezorgen.

- Deel 2: raamovereenkomst

Raamovereenkomst, gesloten tussen de leidinggevende dienst en de aannemer, via dewelke de Belgische gemeenten, de FOD Binnenlandse Zaken en de Gewesten prestaties (op basis van een prijs per kiezer en per verkiezing) zullen kunnen bestellen in overeenstemming met rubriek D.A.2., te weten:

- Terbeschikkingstelling als eigendom of verhuur van het volledige elektronische stemsysteem met productie van een papieren stembiljet (stemapparatuur + registratieapparatuur en apparatuur voor het ontcijferen en totaliseren van de stemmen) of een gekozen vrije variant;
- Ter gelegenheid van en tussen de verschillende verkiezingen (of referenda – in geval van een wetswijziging – of volksraadplegingen), facultatieve levering van de prestaties en diensten die gewoonlijk ten laste van de gemeenten zijn (ter informatie en niet exhaustief: opslag,

onderhoud en controle van deze stemsystemen, bijstand op de verkiezingsdagen, informatiesessies voor de kiezers, opleidingen voor de leden van de kiesbureaus, enzovoort).

Perceel
2

➔ Deel 1

- Ontwikkelen van stemsoftware die compatibel is met het elektronische stemsysteem met productie van een papieren stembiljet of de gekozen vrije variant – in het kader van de wetgevende federale, Europese en gewestelijke, provinciale en gemeentelijke verkiezingen, van referenda – in geval van een wetswijziging – of van volksraadplegingen – in overeenstemming met de technische bepalingen van de rubriek D.B.1.
- Ontwikkelen van software voor het registreren (via scanning), ontcijferen en totaliseren van de stemmen.

Dit in overeenstemming met de technische normen die worden vastgesteld in de rubriek D.B. en in het kader van de wetgevende federale, Europese en gewestelijke, provinciale en gemeentelijke verkiezingen, van referenda – in geval van een wetswijziging – of van volksraadplegingen.

De software zal voorgelegd worden aan een erkend controleorgaan (erkend orgaan bedoeld in artikel 2, §2 van de wet van 11 april 1994 tot organisație van de geautomatiseerde stemming) dat door de aannemer wordt gekozen en vergoed. Dit orgaan zal zowel de software als zijn verenigbaarheid met de hardware (perceel 1 – deel 1) controleren.

De prestatie ‘ontwikkelen’ omvat het preventieve onderhoud (diagnose van de software teneinde eventuele programmeringsfouten te ontdekken) en het correctieve onderhoud (herstellen van de programmeringsfouten die eventueel worden vastgesteld) van de ontwikkelde software.

➔ Deel 2

Raamovereenkomst, gesloten tussen de leidinggevende dienst en de aannemer, waarbij de FOD Binnenlandse Zaken en de Gewesten prestaties van evolutief onderhoud zullen kunnen bestellen conform de rubriek D.B.2.

Het evolutieve onderhoud behelst het leveren van nieuwe versies van de softwareprogramma's die hetzij verbeteringen bevatten, hetzij wijzigingen die noodzakelijk zijn als gevolg van de toepasbare wetgeving, of nieuwe functionaliteiten en die draaien op hetzelfde besturingssysteem.

Opmerkingen met betrekking tot perceel 1

De door de leidinggevende dienst gesloten raamovereenkomst creëert een aankoopcentrale zoals gedefinieerd in artikel 2, 4°, van de wet van 15 juni 2006 betreffende de overheidsopdrachten. Dit zal het voor andere aanbestedende entiteiten (de gemeenten, de FOD Binnenlandse Zaken en de Gewesten) mogelijk maken om te

worden vrijgesteld van de verplichting om een procedure van gunning van een opdracht te organiseren voor identieke leveringen of diensten.

De rechten en verbintenissen van elke partij in de raamovereenkomst worden vastgesteld in dit bestek.

De vermoedelijke hoeveelheden die noodzakelijk zijn om tegemoet te komen aan de behoeften van de klanten (de gemeenten), kunnen niet precies worden bepaald. De klanten zullen hun behoeften kenbaar maken met behulp van bestelbonnen.

Perceel 1 is een opdracht die is opgesplitst in vaste en voorwaardelijke schijven.

De eerste vaste schijf omvat perceel 1 – deel 1 (ontwikkelen van het prototype en studie over de technische, organisatorische, juridische en ecologische gevolgen van dit prototype).

Perceel 1 – deel 1bis (leveren en diensten tijdens een geleidelijke invoering van een nieuw stemsysteem in 2009) is een voorwaardelijke schijf die alleen wordt uitgevoerd voor zover perceel 1 – deel 1 alsmede perceel 2 – deel 1 door de leidinggevende dienst wordt goedgekeurd.

Perceel 1 – deel 2 (raamovereenkomst) is een voorwaardelijke schijf van de opdracht die alleen wordt uitgevoerd voor zover perceel 1 – deel 1bis door de leidinggevende dienst wordt goedgekeurd.

Zo heeft het sluiten van de opdracht betrekking op de volledige opdracht, maar de leidinggevende dienst verbindt zich uitsluitend met betrekking tot de vaste schijven. De uitvoering van een voorwaardelijke schijf is afhankelijk van een beslissing van de leidinggevende dienst die ter kennis van de aannemer wordt gebracht volgens de bepalingen waarin de opdracht voorziet (zie punt C.1.1.). In dit geval is het absoluut noodzakelijk om te werken met dit type opdracht met vaste en voorwaardelijke schijven. Het ontgoochelen van een nieuw elektronisch stemsysteem via de uitvoering van de raamovereenkomst kan alleen plaatsvinden indien het ontwikkelde prototype werkelijk tegemoet komt aan alle verwachtingen van de leidinggevende dienst.

Indien de leidinggevende dienst de voorwaarde van uitvoering niet licht, is geen enkele vergoeding verschuldigd aan de aannemer.

Opmerking met betrekking tot perceel 2

Perceel 2 wordt in fasen ingedeeld. Alleen de ontwikkeling van de software (perceel 2 - deel1) is het voorwerp van vaste bestelling (vaste schijf). De raamovereenkomst inzake evolutief onderhoud (perceel 2 – deel 2) is een voorwaardelijke schijf en wordt alleen uitgevoerd indien perceel 2 – deel 1 door de leidinggevende dienst wordt goedgekeurd en indien de leidinggevende dienst het experiment bij de verkiezingen in 2009 heeft goedgekeurd. De uitvoering van perceel 2 – deel 2 is afhankelijk van een beslissing van de leidinggevende dienst die conform de bepalingen van de opdracht ter kennis van de aannemer wordt gebracht.

Zo heeft het sluiten van de opdracht betrekking op de volledige opdracht, maar de leidinggevende dienst verbindt zich uitsluitend met betrekking tot de vaste schijven. De uitvoering van een voorwaardelijke schijf is afhankelijk van een beslissing van de leidinggevende dienst die ter kennis van de aannemer wordt gebracht volgens de bepalingen waarin de opdracht voorziet (zie punt C.1.1.). In dit geval is het absoluut noodzakelijk om te werken met dit type opdracht met vaste en voorwaardelijke schijven. Het ontgoochelen van een nieuw elektronisch stemsysteem via de uitvoering van de raamovereenkomst kan alleen plaatsvinden indien de ontwikkelde software werkelijk tegemoet komt aan alle verwachtingen van de leidinggevende dienst.

Indien de leidinggevende dienst de voorwaarde van uitvoering niet licht, is geen enkele vergoeding verschuldigd aan de aannemer.

Algemene opmerking met betrekking tot alle percelen

Overeenkomstig artikel 18, 2de lid van de wet van 24 december 1993 behoudt de leidinggevende dienst zich het volgende recht voor :

wanneer de opdracht verschillende percelen betreft, heeft de aanbestedende overheid het recht er slechts enkele toe te wijzen en eventueel te besluiten de andere op te nemen in een of meer nieuwe opdrachten die desnoods op een andere wijze zullen worden gegund.

A.6. Leidinggevende dienst en leidinggevende ambtenaar

De leidinggevende dienst in de betekenis van de artikelen 1 en 2 van de algemene aannemingsvoorwaarden is de FOD Binnenlandse Zaken. Alleen de leidinggevende dienst is bevoegd met betrekking tot het gunnen en uitvoeren van de opdracht, het toezicht daarop en de controle daarvan.

De leidinggevende ambtenaar of zijn afgevaardigde (d.i. ambtenaren van de leidinggevende dienst) worden aangewezen in de kennisgeving van toewijzing van de opdracht. Daarin worden ook de beperkingen van hun bevoegdheid beschreven.

In het kader van de gezamenlijke opdracht krijgt de aannemer alleen instructies van de leidinggevende ambtenaar of van zijn afgevaardigde.

Alle briefwisseling betreffende de uitvoering van de opdracht wordt gericht aan de leidinggevende ambtenaar.

B. Administratieve bepalingen betreffende het gunnen van de opdracht

B.1. Informatie voor de inschrijvers

Op woensdag 5 november om 14uur30 zal een informatievergadering plaatsvinden voor de kandidaat-inschrijvers op het volgende adres:

ALGEMENE DIRECTIE INSTELLINGEN EN BEVOLKING
PARK ATRIUM – KOLONIËNSTRAAT 11
1000 BRUSSEL
ZAAL 6.13.

Om een correct verloop van de informatievergadering mogelijk te maken, worden de kandidaat-inschrijvers die deze vergadering wensen bij te wonen verzocht zich in te schrijven bij dhr J. Verheggen dienst via e-mail of per fax (jose.verheggen@rrn.fgov.be – 02/518.58.46), met vermelding van de volgende gegevens:

- de identiteit van de onderneming;

- de identiteit van de vertegenwoordiger(s) + e-mailadres(sen);
- eventuele vragen.

Alleen de vragen die de leidinggevende dienst uiterlijk 2 werkdagen vóór de informatievergadering heeft ontvangen, zullen op de vergadering worden beantwoord. Ontvangt de leidinggevende dienst geen enkele vraag, dan kan de informatievergadering worden geannuleerd.

Aan de ingang van de vergaderzaal zal aan de deelnemers worden gevraagd om de naam van de onderneming die zij vertegenwoordigen en hun volledig adres op een aanwezigheidslijst te noteren.

Naderhand bezorgt de leidinggevende dienst de notulen van de informatievergadering aan alle deelnemers. De kandidaat-inschrijvers die de vergadering niet kunnen bijwonen, krijgen een exemplaar van de notulen nadat ze daartoe een verzoek hebben gericht aan de leidinggevende dienst.

Nadien kunnen de inschrijvers vragen stellen over de technische en administratieve aspecten van deze opdracht. Deze vragen moeten schriftelijk naar dhr. J. Verheggen worden verzonden uiterlijk binnen de 15 (vijftien) dagen die voorafgaan aan de datum waarop de inschrijvingen worden geopend. De antwoorden op de schriftelijke vragen worden meegedeeld aan alle kandidaat-inschrijvers die een offerte hebben ingediend.

De inschrijver die zijn offerte indient, verklaart:

- alle nuttige informatie te hebben ontvangen om de draagwijdte van de opdracht te begrijpen;
- zich rekenschap te hebben gegeven van alle bijzonderheden m.b.t. de uitvoering van de opdracht;
- bij het berekenen van het bedrag van zijn offerte en/of zijn eenheidsprijzen rekening te hebben gehouden met deze kennis van de opdracht en met de middelen die moeten worden aangewend met het oog op de perfecte uitvoering van de opdracht.

B.2. Vorm en inhoud van de offertes

De aandacht van de inschrijvers wordt gevestigd op artikel 10 van de wet van 24 december 1993 (betreffende een belangenconflict voor een ambtenaar tijdens de uitvoering van een overheidsopdracht) en op artikel 78 van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 betreffende de onverenigbaarheden.

De inschrijver is gehouden het offertiformulier te gebruiken dat als bijlage bij dit bestek wordt gevoegd. Gebruikt hij echter andere documenten, dan moet hij op elk document verklaren dat het conform is met het offertiformulier dat bij het bestek wordt gevoegd (artikel 89 van het K.B. van 8 januari 1996).

Elke inschrijver moet zijn offerte opstellen conform het offertiformulier dat hierbij is gevoegd in de bijlage A van dit bestek, in drie exemplaren, zowel in het Nederlands als in het Frans.

Alle doorhalingen, overschrijvingen en aanvullende of wijzigende vermeldingen, zowel in de offerte als in zijn bijlagen, die van aard zouden zijn de wezenlijke voorwaarden van de opdracht te wijzigen, zoals de prijzen, de termijnen, de technische voorwaarden, moeten door de inschrijver of zijn gevormidigde worden getekend.

Het administratief dossier van de offerte wordt eveneens in drie exemplaren, zowel in het Nederlands als in het Frans, opgemaakt en bevat met name:

- de gedetailleerde prijzen voor elke prestatie (prijs waarvan een rechtvaardiging wordt vermeld in het licht van de middelen die moeten worden aangewend met het oog op de perfecte uitvoering van deze opdracht); in letters en in cijfers (excl. BTW);
- de handtekening van de persoon die bevoegd is om de offerte te tekenen;

- de hoedanigheid van de persoon die de offerte ondertekent;
- de datum waarop de vooroemde persoon de offerte heeft ondertekend;
- het volledige inschrijvingsnummer van de inschrijver bij de Kruispuntbank van Ondernemingen (voor de Belgische inschrijvers).
- het totale bedrag van de BTW.

De inschrijver dient ook een technisch dossier in dat beantwoordt aan het model dat het voorwerp is van de bijlage B, in drie exemplaren, zowel in het Nederlands als in het Frans.

B.3. Offertes voor een of twee percelen

1. Er mogen offertes worden ingediend voor:
  - Percelen 1 en 2 samen
  - Perceel 1
  - Perceel 2
2. In geval van toekenning van percelen 1 en 2 aan twee verschillende aannemers.

Indien percelen 1 en 2 worden toegekend aan twee verschillende aannemers, zal hen worden gevraagd te zorgen voor een perfecte compatibiliteit en interfunctionaliteit van hun producten en diensten.

De aannemers zullen voor een gemeenschappelijke werkstructuur zorgen die deze productcompatibiliteit zal garanderen en ze zullen er de leidinggevende dienst over inlichten.

Deze werkstructuur zal paritair zijn samengesteld uit afgevaardigden van de aannemer Perceel 1 en uit afgevaardigden van de aannemer Perceel 2. Ook de leidinggevende dienst zal deel van deze werkstructuur uitmaken.

Over de implementatie- en werkingsmodaliteiten van deze werkstructuur zullen de afgevaardigden van de aannemers, na goedkeuring door de leidinggevende dienst, binnen een termijn van 15 dagen na toekenning van de opdracht, beslissen.

De verantwoordelijkheid van deze structuur en van de perfecte verenigbaarheid en interfunctionaliteit van de hardware (perceel 1) en de software (perceel 2) zal door de aannemer van perceel 2 aanvaard worden, in het bijzonder in materie van straffen en boeten voor vertraging. De aannemer van perceel 2 zal de enige gesprekspartner op dat gebied voor de leidende dienst zijn.

De aannemers zullen tussen hen een overeenkomst sluiten die de betrekkingen en beschikkingen noodzakelijk voor de financiële verdeling tussen deze twee delen van de vooroemd vermelde verantwoordelijkheid bepaalt. Deze overeenkomst zal voor goedkeuring naar de leidende dienst overgebracht worden.

De leidinggevende dienst zal te allen tijde een verslag kunnen opvragen over de correcte interoperabiliteit van de twee aannemers en over de voortgang van de opdracht.

B.4. Varianten

Het indienen van vrije varianten is toegestaan wat betreft het initialiseren van de stemprocedure en het uitbrengen van de stem door de kiezer, en inzake registratie en elektronische aflezing van de stem van de kiezer in zijn niet gedactylografieerde component.

B.5. Verzending, neerlegging en opening van de offertes

De offertes worden ofwel eenvoudig of aangetekend opgestuurd voor de opening van de offertes, ofwel persoonlijk ingediend bij de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken. De offertes zijn aanvaard op voorwaarde dat de openingszitting van de offertes niet als open is verklaard.

De offertes worden in een gesloten omslag gestoken en op deze omslag zullen volgende vermeldingen staan:

- het nummer van het bestek;
- de datum en het uur van opening van de offertes. (zie verder)

Deze omslag wordt in een tweede omslag gestoken, met daarop volgende vermeldingen:

- het woord «offerte » in de linkerbovenhoek;
- op de plaats waar het adres van de bestemming komt, dient het volgende te worden vermeld:

« Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken
Algemene Directie Instellingen en Bevolking
Dienst Personeel, Begroting en Logistiek
Ter attentie van de heer J. Verheggen, adviseur
Park Atrium – Koloniënstraat, 11
1000 BRUSSEL »

Op vrijdag 28 november om 11 uur zullen in lokaal B.15. , Koloniënstraat, 11 te 1000 Brussel in openbare zitting de ingediende offertes (zonder prijsmededeling) met het oog op voorliggende opdracht worden geopend.

B.6. Overzicht van de procedure :

De administratief regelmatige offertes zullen op inhoudelijk vlak worden onderzocht door een evaluatiecommissie. Dit onderzoek heeft tot doel een shortlist samen te stellen van inschrijvers waarmee onderhandelingen zullen worden geoerd.

Nadien volgt de fase van de onderhandelingen. Ingevolge deze onderhandelingen kunnen de inschrijvers een wijzigende offerte indienen of bijkomende stukken bij hun offerte voegen. Na het afsluiten van de onderhandelingen, zullen de definitieve versies van de offertes worden getoetst aan de gunningscriteria. De inschrijver met de economisch voordeeligste offerte (dus deze die het best scoort op basis van de hieronder vermelde gunningscriteria) zal voor deze opdracht als dienstverlener worden aangeduid.

B.7. Toekenningcriteria van de opdracht :

De criteria worden afgewogen om een eindklassement te verkrijgen.

Perceel 1

Deel 1

- 1) de technische en functionele kwaliteit van het voorgestelde prototype, (60%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van – de ingediende offerte - de eenvoud van het voorgestelde concept, de ergonomie, het gebruiksgemak, de toekomstige aanpasbaarheid, het productiegemak en het opslaggemak.
- 2) de voorgestelde prijs voor het prototype (40%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van het totaalbedrag, BTW inbegrepen, in de offerte vermeld.

Deel 1bis

- 1) de voorgestelde prijs voor de levering van de systemen en de diensten, (60%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van het totaalbedrag, BTW inbegrepen, in de offerte vermeld.
- 2) de technische en functionele kwaliteit van de geleverde prestaties (40%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van de kwaliteit van de beschrijving en de nauwkeurigheid van de in de offerte gedefinieerde prestaties.

Deel 2

- 1) de technische en functionele kwaliteit van de geleverde prestaties, (25%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van de kwaliteit van de beschrijving en de nauwkeurigheid van de in de offerte gedefinieerde prestaties.
- 2) de voor elke prestatie voorgestelde prijs (25%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van het totaalbedrag, BTW inbegrepen, in de offerte vermeld.
- 3) de waarborgen inzake onderhoud, herstelling en continuïteit van aangeboden prestaties (25%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van de door de aannemer in zijn offerte voorgestelde oplossingen inzake flexibiliteit van bijstand en continuïteit.
- 4) de organisatorische waarborgen van beheerseigenschappen en van het houden van een electorale planning zowel gepland als onverwacht, volgens de huidige wetgeving moeten de federale verkiezingen binnen de 40 dagen na de ontbinding van de wetgevende kamers georganiseerd worden (25%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van de door de aannemer in zijn offerte voorgestelde oplossingen inzake personeelsbeheer met betrekking tot het project.

Perceel 2

Deel 1

- 1) de technische en functionele kwaliteit van de voorgestelde software (30%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van de eenvoud van het voorgestelde concept, de ergonomie, het gebruiksgemak, de aanpasbaarheid in de toekomst en de programmastructuur.
- 2) de voorgestelde prijs voor de software (20%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van het totaalbedrag, BTW inbegrepen, in de offerte vermeld.
- 3) de integriteit van de voorgestelde software (20%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van de veiligheidsmaatregelen die bij het ontwerp en in het kader van het gebruik zijn ingebouwd,
- 4) de waarborgen inzake preventief en correctief onderhoud (15%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van de door de aannemer in zijn offerte voorgestelde oplossingen inzake flexibiliteit van bijstand en continuïteit.
- 5) de organisatorische waarborgen van beheerseigenschappen van een verkiezingsproject zowel gepland als onverwacht, volgens de huidige wetgeving moeten de federale verkiezingen binnen de 40 dagen na de ontbinding van de wetgevende kamers georganiseerd worden (15%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van de door de aannemer in zijn offerte voorgestelde oplossingen inzake beheer van het personeel dat op het project werkt.

Deel 2

- 1) de kwaliteit van de voorgestelde diensten inzake onderhoud en aanpassing (60%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van de technische details van de softwareontwikkeling die in de offerte zijn opgenomen.
- 2) de voorgestelde prijs (40%). Dit toekenningscriterium zal worden geëvalueerd op basis van het totaalbedrag, BTW inbegrepen, in de offerte vermeld.

Eindscore.

Perceel 1.

Op basis van de toekenningscriteria worden de offertes vergeleken en krijgen ze een score. De scores worden in een overzichtstabel opgenomen waardoor elke offerte een globale score krijgt. Het contract wordt toegekend aan de inschrijver die de beste globale score zal hebben gekregen, nadat de leidinggevende dienst zal hebben gecontroleerd of de impliciete verklaring op erewoord van de inschrijver correct is en op voorwaarde dat de controle heeft aangetoond dat de impliciete verklaring op erewoord met de realiteit overeenkomt.

Perceel 2.

Op basis van de toekenningscriteria worden de offertes vergeleken en krijgen ze een score. De scores worden in een overzichtstabel opgenomen waardoor elke offerte een globale score krijgt. Het contract wordt toegekend aan de inschrijver die de beste globale score zal hebben gekregen, nadat de leidinggevende dienst zal hebben gecontroleerd of de impliciete verklaring op erewoord van de inschrijver correct is en op voorwaarde dat de controle heeft aangetoond dat de impliciete verklaring op erewoord met de realiteit overeenkomt.

B.8. Geldigheidsduur van de offertes

De inschrijvers blijven gebonden door hun offerte, eventueel verbeterd door de leidinggevende dienst, gedurende een termijn van (ingaande de dag na de zitting voor de opening van de offertes) :

- 3 maanden (Perceel 1 – deel 1);
- 12 maanden (Perceel 1 – deel 1bis);
- 24 maanden (Perceel 1 – deel 2);
- 3 maanden (Perceel 2 – deel 1);
- 24 maanden (Perceel 1 – deel 2).

C. Administratieve clausules met betrekking tot de uitvoering van de opdracht

C.1 Duur en uitvoeringstermijn van de opdracht

C.1.1. Duur van de opdracht

De duur van de opdracht wordt bepaald per perceel en per deel.

Perceel 1

Perceel 1 – Deel 1

De opdracht begint op de dag van kennisgeving van de toekenning van de opdracht aan de aannemer tot het ogenblik waarop de opdracht volledig is uitgevoerd. De uitvoering van de in dit bestek bepaalde diensten dient in elk geval binnen de bepaalde termijn te worden beëindigd, in overeenstemming met punt C.1.2.

Perceel 1 – Deel 1bis

De opdracht begint de dag van de kennisgeving per aangetekend schrijven van de uitvoering van deze voorwaardelijke schijf tot het ogenblik waarop deze schijf volledig is uitgevoerd.

De kennisgeving van de uitvoering – of niet – van de voorwaardelijke schijf moet uiterlijk gebeuren in het jaar volgend op de voorlopige oplevering van perceel 1 – deel1.

Perceel 1 – Deel 2

De uitvoering van de opdracht, voor een duur van 15 jaar, begint de dag van de kennisgeving per aangetekend schrijven aan de aannemer van de uitvoering van deze voorwaardelijke schijf.

Deze duur van 15 jaar is niettemin ontbindend voor elke partij, zonder vergoedingen, vanaf de 11e verjaardag van deze kennisgeving door middel van een opzegging van 12 maanden.

De kennisgeving van de uitvoering – of niet – van de voorwaardelijke schijf moet uiterlijk gebeuren in het jaar volgend op de voorlopige oplevering van perceel 1 – deel1bis.

Perceel 2

Perceel 2 - Deel 1

De opdracht begint de dag van de kennisgeving van de toekenning van de opdracht aan de aannemer tot het ogenblik waarop de opdracht volledig is uitgevoerd. De uitvoering van de in dit bestek bepaalde diensten dient in elk geval binnen de bepaalde termijn te worden beëindigd, in overeenstemming met punt C.1.2.

Perceel 2- Deel 2

De uitvoering van de opdracht, voor een duur van 15 jaar, begint de dag van de kennisgeving per aangetekend schrijven aan de aannemer van de uitvoering van deze voorwaardelijke schijf.

Deze duur van 15 jaar is niettemin ontbindend voor elk deel, zonder vergoedingen, vanaf de 11e verjaardag van deze kennisgeving door middel van een opzegging van 12 maanden.

De kennisgeving van de uitvoering – of niet – van deze voorwaardelijke schijf moet uiterlijk gebeuren in het jaar volgend op de voorlopige oplevering van perceel 2 – deel1.

Onverminderd de bepalingen van art. 71 e.v. van de algemene aannemingsvoorwaarden (K.B. van 26/09/1996) betreffende het eind van de opdracht, zal er in volgende gevallen een einde aan de opdracht worden gesteld:

- op beslissing van de leidinggevende dienst wanneer blijkt dat de aannemer zijn opdracht niet uitvoert, waarbij hij de in het bestek bepaalde voorwaarden zwaar overtreedt. Bovendien stelt de aannemer zich bloot aan de door artikel 20 §8 van de algemene aannemingsvoorwaarden bepaalde « bijkomende sancties » (uitsluiting van toekomstige opdrachten);
- op beslissing van de leidinggevende dienst, indien de aannemer in staat van faillissement of van vereffening verkeert, die zijn werkzaamheden heeft gestaakt of die een gerechtelijk akkoord heeft bekomen, of die in een overeenstemmende toestand verkeert als gevolg van een gelijkaardige procedure die bestaat in de nationale wetgevingen en reglementeringen;
- op beslissing van de leidinggevende dienst, indien de aannemer het voorwerp vormt van een procedure voor aangifte van faillissement, een gerechtelijke regeling, een gerechtelijk akkoord of eender welke andere gelijkaardige procedure die bestaat in de nationale wetgevingen en reglementeringen.

Bij staking van de activiteiten van de aannemer voor één van voormelde redenen, verbindt hij zich ertoe de leidinggevende dienst alle inlichtingen en documenten, die met de taken die hem werden toevertrouwd te maken hebben en in zijn bezit zijn, te bezorgen.

C.1.2. Uitvoeringstermijn van de opdracht

Perceel 1

Perceel 1-Deel 1

De uitvoeringstermijn van deel 1 bedraagt 60 kalenderdagen te rekenen van de dag waarop de aannemer de kennisgeving van de toekenning van de opdracht heeft ontvangen.

Perceel 1-Deel 1bis

Vanaf het ogenblik van de ontvangst van de kennisgeving van uitvoering van deze voorwaardelijke schijf, moeten de door dit deel bedoelde leveringen binnen een termijn van 90 kalenderdagen na deze kennisgeving worden geleverd.

Perceel 1-Deel 2

De uitvoeringstermijnen van deel 2 staan in deel D.A.2 (deel 2) van dit bestek bepaald.

Perceel 2

Perceel 2-Deel 1

De uitvoeringstermijn (Ontwikkeling van de software) bedraagt 60 kalenderdagen te rekenen van de dag waarop de aannemer de kennisgeving van de toekenning van de opdracht heeft ontvangen. Een uitstel van 10 aanvullende dagen zal aan de aannemer gegeven worden als deze niet belast is met de implementatie van perceel 1.

Betreffende deze termijn, indien percelen 1 en 2 worden toegekend aan twee verschillende aannemers, zie de bepalingen van het punt B.3.2.

Perceel 2-Deel 2

De uitvoeringstermijnen van deel 2 staan in deel D.B.2. (deel 2) van dit bestek bepaald.

C.1.3. Uitvoeringsclausules

De inschrijver verbindt er zich toe, tot volledige uitvoering van de opdracht, de 8 basisovereenkomsten van de IAO na te leven en meer bepaald :

1. Het verbod op dwangarbeid (overeenkomsten nr. 29 betreffende de gedwongen of verplichte arbeid, 1930, en nr. 105 over de afschaffing van dwangarbeid, 1957) ;

2. Het recht op vakbondsvrijheid (overeenkomst nr. 87 betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en bescherming van het vakverenigingsrecht, 1948) ;
3. het recht van organisatie en collectief overleg (overeenkomst nr. 98 betreffende het recht van organisatie en collectief overleg, 1949) ;
4. het verbod op discriminatie inzake tewerkstelling en verloning (overeenkomst nr. 100 betreffende de gelijke beloning, 1951, en verdrag nr. 111 betreffende disoriminatie (beroep en beroepsuitoefening), 1958) ;
5. de minimumleeftijd voor kinderarbeid (overeenkomst nr.138 betreffende de minimumleeftijd, 1973), alsook betreffende het verbod op de ergste vormen van kinderarbeid (overeenkomst nr. 182 over de ergste vormen van kinderarbeid, 1999).

Het niet-naleven van deze verbintenis kan krachtens artikel 20, §1, 4° van de algemene aannemingsvoorraarden in bijlage bij het koninklijk besluit van 26 september 1996, aanleiding geven tot de toepassing van maatregelen van ambtswege, bepaald in § 6 van hetzelfde artikel, en o.m. tot de eenzijdige opzegging van de opdracht.

C.2. Uitvoeringsmodaliteiten inzake Raamovereenkomst

Perceel 1 – deel 2.

Een klant (gemeente, FOD Binnenlandse Zaken of een gewest) schrijft via een bestelbon in op de prestaties van de aannemer die hij wenst aangeleverd te zien.

Een inschrijving, via bestelbon, is enkel geldig – vanaf de aanvaarding van de bestelling – voor de verkiezing (gedekt door de duur van de opdracht) bedoeld in deze bon (de aankoop in volle eigendom van elektronische stemsystemen wordt door deze bepaling niet bedoeld).

Deze inschrijving via bestelbon dient minstens 120 dagen vóór de verkiezing te gebeuren.

In geval van vervroegde federale verkiezingen, volksraadplegingen of referenda (in geval van wetswijziging), dienen de klanten een bestelbon in te dienen binnen de 5 volgende dagen na de officiële aankondiging van organisatie van vervroegde verkiezingen, een volksraadpleging of een referendum (in geval van wetswijziging). In deze bestelbon mogen niet meer prestaties zijn opgenomen dan die die in de vorige door de klant ingediende bestelbon waren opgenomen.

De aannemer stuurt een gedateerd en ondertekend dubbel terug, dat als ontvangst en aanvaarding van de bestelling geldt.

De aannemer verwittigt de leidinggevende dienst en bezorgt deze een kopij van elke ingediende bestelbon.

Bij provinciale en gemeenteraadsverkiezingen, volksraadplegingen of referenda door een gewest georganiseerd - in overeenstemming met de wetgeving geldend -, zullen alle door de leidinggevende dienst uitgevoerde taken en alle verplichtingen die de aannemer de dienst krachtens de raamovereenkomst verschuldigd is, worden gedragen door de gewestelijke overheden, waarvan respectievelijk elke klant bij een raamovereenkomst afhangt.

Perceel 2 – deel 2.

Een klant (FOD Binnenlandse Zaken of een gewest) schrijft, via bestelbon, in op een prestatie inzake evolutief onderhoud die hij wenst aangeleverd te zien.

Een inschrijving, via bestelbon, is enkel geldig – vanaf de aanvaarding van de bestelling – voor expliciete aanvragen inzake evolutief onderhoud die in deze bon staan vermeld.

Indien deze inschrijving gebeurt binnen het kader van een bepaalde verkiezing, dan dient die via bestelbon minstens 60 dagen vóór de verkiezing te gebeuren.

De aannemer stuurt een gedateerd en ondertekend dubbel terug, dat als ontvangst en aanvaarding van de bestelling geldt.

De aannemer verwittigt de leidinggevende dienst en bezorgt deze een kopij van elke ingediende bestelbon.

C.3 Afgevaardigden van de aannemer

Bij ontvangst van de kennisgeving van de toekenning van de opdracht, zal de aannemer onder de mogelijke in zijn offerte aangeduide verantwoordelijken, de verantwoordelijke voor de uitvoering van het project aanstellen, alsook een vervanger voor het geval de verantwoordelijke afwezig is.

Voor de uitvoering van de hem binnen het kader van deze opdracht toegekende taken, zal het personeel van de aannemer door de leidinggevende ambtenaar dienen te worden erkend, die zijn akkoord volledig of gedeeltelijk zal kunnen weigeren of intrekken, zonder dat hij zich hoeft te rechtvaardigen. Desgevallend zal de aannemer over een in overleg bepaalde termijn beschikken om de vervanging door te voeren. Bovendien zal elke wijziging van het personeel vooraf door de leidinggevende ambtenaar dienen te worden goedgekeurd.

De afgevaardigden van de aannemer die in de lokalen van de leidinggevende dienst of van de klant aanwezig zijn, zullen zich naar het reglement dat er geldt dienen te schikken.

De afgevaardigden van de aannemer en zijn personeel zullen zich in de relatie met de leidinggevende dienst en de klanten binnen de raamovereenkomst in de door deze laatste gebruikte taal uitdrukken.

Ze zullen aan de opdracht die hen is toevertrouwd geen enkele publiciteit geven die de reputatie van de openbare besturen en hun personeel kunnen schaden.

C.4. Aansprakelijkheden van de partijen bij de opdracht.

De leidinggevende dienst of de klanten kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor de schade die de aannemer of zijn personeel dat is tewerkgesteld voor de uitvoering van de taken die hem zijn toevertrouwd zou oplopen en die zich tijdens de uitvoering van deze overeenkomst zou voordoen. Geen enkele klacht tot schadeloosstelling of tot herstel met betrekking tot dat soort schade, zal door de leidinggevende dienst of de klanten worden erkend. De aannemer vrijwaart de leidinggevende dienst en de klanten tegen schadevorderingen door derden in dit verband (inclusief advocatenhonoraria).

De aannemer is aansprakelijk voor schade en vertragingen in de organisatie van een verkiezing, een referendum of een volksraadpleging, te wijten aan de aannemer of diegenen voor wie hij aansprakelijk is bij de uitvoering van de overeenkomst. Geen enkele eis tot schadeloosstelling met betrekking tot dat soort schade of vertragingen zal door de leidinggevende dienst of de klanten worden aanvaard. De aannemer stelt de leidinggevende dienst en de klanten schadeloos voor eender welke schade die zij oplopen en stelt zich tegenover hen garant voor eender welke schadevorderingen door derden in dit verband (inclusief advocatenhonoraria).

De dienstverlener vrijwaart de leidinggevende dienst bovendien tegen elke schadevergoeding die deze aan derden verschuldigd is op grond van zijn vertraging of in gebreke blijven van de aannemer.

Behoudens overmacht dient de 'aannemer eender welke schade aan de leidinggevende dienst of de klanten te vergoeden als gevolg van de uitvoering of de slechte uitvoering van de overeenkomst.

De aannemer voert de geplande taken uit; hij dient hulp en steun te verlenen om eender welk probleem op te lossen, waarmee zijn medewerkers tijdens de uitvoering van hun activiteit kunnen worden geconfronteerd.

De aannemer levert de leidinggevende dienst of aan de klanten op eigen initiatief, of op verzoek van deze laatsten, alle inlichtingen en verduidelijkingen betreffende de uitvoering van zijn opdracht of die rechtstreeks met de uitvoering ervan verband houden.

Bij ondertekening van de opdracht, dient de aannemer een verzekeringspolis af te sluiten, waarmee zijn burgerlijke en beroepsaansprakelijkheid is gedekt in het kader van de uitvoering van de opdracht. Op verzoek van de leidinggevende dienst, zal de aannemer de documenten voorleggen die het sluiten van zo'n polis zullen aantonen. De aansprakelijkheid van de aannemer dient te zijn gedekt voor een bedrag van 20.000.000 euro.

C.5 Onderaanneming

Praktische uitvoering van Perceel 1

Delen 1, 1bis en 2

1. De aannemer mag, zonder voorafgaand en schriftelijk akkoord van de leidinggevende dienst, geheel of gedeeltelijk de rechten die voortvloeien uit deze overeenkomst, niet overdragen, noch de uitvoering van taken die hem zijn toevertrouwd uitbesteden – ook niet gedeeltelijk –, noch derden voor dezelfde doeleinden in de plaats stellen. Behalve wat de haalbaarheidsstudie betreft, die aan een erkende controle-instelling zal worden toevertrouwd.
2. Ook al geeft de leidinggevende dienst de aannemer de toestemming de volledige of een deel van de overeenkomst aan derden over te dragen, is hij tegenover de leidinggevende dienst niet bevrijd van zijn verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst.
3. Behoudens uitdrukkelijke toestemming van de leidinggevende dienst, dient de aannemer in geval van volledige of gedeeltelijke overdracht van de overeenkomst, in elke met derden afgesloten overeenkomsten, alle bepalingen op te nemen, waardoor de leidinggevende dienst tegenover die laatsten dezelfde rechten kan uitoefenen en van dezelfde waarborgen kan genieten als tegenover de aannemer zelf.
4. Voor de afgevaardigden van de onderaannemers gelden dezelfde verplichtingen als voor de aannemer.

Praktische uitvoering van Perceel 2 :

1. De aannemer mag, zonder voorafgaand en schriftelijk akkoord van de leidinggevende dienst, geheel of gedeeltelijk de rechten die voortvloeien uit deze overeenkomst, niet overdragen, noch de uitvoering van taken die hem zijn toevertrouwd uitbesteden – ook niet gedeeltelijk -, noch derden voor dezelfde doeleinden in de plaats stellen.
2. Ook al geeft de leidinggevende dienst de aannemer de toestemming de volledige of een deel van de overeenkomst aan derden over te dragen, is hij tegenover de leidinggevende dienst niet bevrijd van zijn verplichtingen uit hoofde van deze overeenkomst.
3. Behoudens uitdrukkelijke toestemming van de leidinggevende dienst, dient de aannemer in geval van volledige of gedeeltelijke overdracht van de overeenkomst, in elke met derden afgesloten overeenkomsten, alle bepalingen op te nemen, waardoor de leidinggevende dienst tegenover die laatsten dezelfde rechten kan uitoefenen en van dezelfde waarborgen kan genieten als tegenover de aannemer zelf.
4. Voor de afgevaardigden van de onderaannemers gelden dezelfde verplichtingen als voor de aannemer.

C.6 Plaats van levering, installatie, oplevering en uitvoering

Plaats van levering, installatie, oplevering en uitvoering voor perceel 1 (deel 1) en perceel 2 (deel 1) is :

FOD Binnenlandse Zaken
Dienst Personeel, Begroting en Logistiek
Park Atrium
Koloniënstraat 11
1000 Brussel

Plaats van levering van perceel 1 (deel 1bis) wordt later aan de aannemer meegedeeld.

Plaats van levering, installatie, oplevering en uitvoering voor perceel 1 (deel 2) en perceel 2 (deel 2) staat op elke bestelbon vermeld.

C.7 Voorlopige oplevering en goedkeuring

- De voorlopige oplevering van perceel 1 (deel 1 en deel 1bis) gebeurt volledig op de plaats van levering, in overeenkomst met de bepalingen van art. 61 van de Algemene aannemingsvoorwaarden (K.B. van 26/09/1996).

De leidinggevende dienst heeft dertig kalenderdagen de tijd om de leveringen te testen en te onderzoeken, en om zijn beslissing om de oplevering te aanvaarden of te weigeren aan te kondigen. Deze termijn gaat in op de dag volgend op de dag van aankomst van de leveringen op de plaats van levering.

De leverancier of zijn afgevaardigden mogen de opleveringen bijwonen.

De geweigerde voorwerpen kunnen door de aanbestedende overheid worden bijgehouden tot de datum van kennisgeving van het proces-verbaal van voorlopige oplevering.

De aanbestedende overheid kan daar evenwel geen gebruik maken, wanneer de leverancier aantoont, de voorwerpen aan een derde te hebben verkocht; hij kan de leverancier ook de toestemming geven, op zijn verzoek, om het voorwerp te vernietigen middels controlemaatregelen die hij noodzakelijk acht.

Ingeval voorwerpen worden verworpen, wordt daarvan bij ter post aangetekende brief kennis gegeven aan de leverancier, die ze moet doen weghalen binnen een termijn van vijftien kalenderdagen, tenzij ze worden weerhouden in overeenstemming met wat hiervoor is bepaald.

Na het verstrijken van die termijn is de aanbestedende overheid ontheven van iedere verantwoordelijkheid voor de niet weggehaalde voorwerpen. Ze mogen van ambtswege en op kosten van de leverancier worden teruggezonden.

De aanbestedende overheid zal een uiterste datum kunnen stellen voor het weghalen van de geweigerde producten.

Betreffende perceel 1 (deel 1), in overeenkomst met artikel 4 van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en het(de) Gewest(en), kunnen de leidende dienst en de gewesten het prototype (hardware) voor advies voorleggen aan de instanties die ze kiezen. Het advies van deze instantie kan echter niet na het einde van de voornoemd vermelde termijn (van voorlopige oplevering) uitgebracht worden.

- De voorlopige oplevering van perceel 1 (Deel 2):

- Leveringen (Aankoop van een volledig elektronisch stemsysteem met afdruk van een papieren stembiljet ; verhuring per verkiezing van een volledig elektronisch stemsysteem met afdruk van een papieren stembiljet of de gekozen vrije variant): voorlopige oplevering in overeenkomst met de bepalingen van art. 61 van de Algemene aannemingsvoorwaarden (K.B. van 26/09/1996).
- Diensten (Opslag van het materiaal ; Controle van het materiaal ; Opleiding over het stemsysteem ; Opleiding over het stemsysteem voor de bevolking ; Installatie en levering van het materiaal voor de verkiezing ; Technische bijstand op de dag van de verkiezingen ; Ophalen en demonteren van het materiaal na de verkiezing ; Ophalen en recycling van de oude apparatuur van geautomatiseerde stemming): Voorlopige oplevering in overeenkomst met de bepalingen van art. 71 van de Algemene aannemingsvoorwaarden (K.B. van 26/09/1996).

- De voorlopige oplevering van perceel 2 (Deel 1 en Deel 2) gebeurt in overeenkomst met de bepalingen van art. 71 van de Algemene aannemingsvoorwaarden (K.B. van 26/09/1996).

De diensten die het voorwerp van de opdracht uitmaken worden aan controles onderworpen ten einde vast te stellen of zij beantwoorden aan de voorschriften van het bestek.

De dienstverlener deelt aan de leidende ambtenaar per aangetekende brief de datum mee waarop de diensten kunnen gecontroleerd worden.

Tenzij het bestek een kortere termijn bepaalt, beschikt de aanbestedende overheid over een termijn van zestig dagen te rekenen vanaf ontvangst van het door de dienstverlener aan haar gerichte bericht, om tot de controles over te gaan en om haar beslissing mee te delen.

Betreffende perceel 2 (deel 1), in overeenkomst met artikel 4 van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en het(de) Gewest(en), kunnen de leidende dienst en de gewesten het prototype (software) voor advies voorleggen aan de instanties die ze kiezen. Het advies van deze instantie kan echter niet na het einde van de voornoemd vermelde termijn uitgebracht worden.

Alle kosten verbonden met de organisatie en de uitvoering van de voorlopige oplevering zijn voor rekening van de leverancier.

C.8 Definitieve oplevering

De definitieve oplevering van perceel 1 (delen 1, 1bis en 2) vindt plaats bij het verstrijken van de in het bestek bepaalde waarborgtermijn; ze gebeurt impliciet indien er tijdens deze termijn geen klachten over de levering zijn. Indien er tijdens de waarborgtermijn klachten over de levering zijn, zal er binnen de vijftien kalenderdagen voor het verstrijken van de bewuste termijn een proces-verbaal van definitieve oplevering of van weigering van oplevering worden opgesteld.

De definitieve oplevering van perceel 2 gebeurt in overeenkomst met de bepalingen van art. 74 van de Algemene aannemingsvoorwaarden (K.B. van 26/09/1996).

C.9 Waarborgen

Perceel 1

Deel 1

De aannemer waarborgt de betrouwbaarheid van zijn prototype en verbindt zich ertoe dat op eigen kosten te herstellen tot de datum van kennisgeving van dit perceel 1 (deel1bis).

Een nieuwe en gelijkwaardige waarborgtermijn geldt voor alle producten die ter vervanging worden geleverd.

Perceel 1

Deel 1bis

De aannemer waarborgt de betrouwbaarheid van zijn apparatuur en verbindt zich ertoe die op eigen kosten te herstellen gedurende een periode van een jaar na de voorlopige oplevering van dit perceel 1 (deel1bis).

Perceel 1

Deel 2

De aannemer waarborgt de betrouwbaarheid van de gekochte stemsystemen tijdens een periode van 2 jaar.

Perceel 2 (deel 1)

De aannemer waarborgt de betrouwbaarheid van zijn software (broncodes zijn foutvrij, ...) en verbindt er zich toe die op eigen kosten te herstellen (preventief en correctief onderhoud) gedurende een periode van een jaar na de voorlopige oplevering van dit perceel 2 (deel 1).

Een nieuwe en gelijkwaardige waarborgtermijn geldt voor alle producten die ter vervanging worden geleverd.

Perceel 2

Deel 2

De aannemer waarborgt de betrouwbaarheid van het evolutieve onderhoud dat op de software wordt uitgevoerd (broncodes zijn foutvrij, ...) en verbindt er zich toe die op eigen kosten te herstellen gedurende een periode van 3 jaar na de voorlopige oplevering van dit perceel 2 (deel 2) door de klant.

Een nieuwe en gelijkwaardige waarborgtermijn geldt voor alle producten die ter vervanging worden geleverd.

De inschrijvers mogen in hun offerte een langere waarborgtermijn voorstellen.

C.10 Borgtocht

➔ *Perceel 1 (Deel 1) en Perceel 2 (deel 1)*

De borgtocht bedraagt 5 % van het respectieve bedrag van de delen, BTW niet inbegrepen. Het aldus verkregen bedrag wordt naar een tiende bovenliggende euro afgerond.

Overeenkomstig de wets- en reglementsbeperkingen kan de borgtocht hetzij in speciën of publieke fondsen, hetzij onder de vorm van een gezamenlijke borgtochtstelling worden gesteld.

De borgtocht kan tevens worden gesteld via een waarborg toegestaan door een kredietinstelling die beantwoordt aan de bepalingen van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen of door een verzekeraarsmaatschappij die beantwoordt aan de bepalingen van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle van de verzekeraarsmaatschappijen en erkend voor tak 15 (borgtocht).

De aannemer dient binnen de dertig kalenderdagen na de dag van het afsluiten van de opdracht zelf of via een derde de stelling van de borgtocht aan te tonen op een van volgende manieren :

- 1° wanneer de borgtocht in speciën wordt gesteld, door storting van het bedrag op de rekening van de Deposito- en Consignatiekas (PCR nr. 679-2004099-79) of van een openbare instelling die een functie vervult die gelijkaardig is met die van genoemde Kas, hierna genoemd openbare instelling die een gelijkaardige functie vervult ;
- 2° wanneer de borgtocht uit publieke fondsen bestaat, door neerlegging van deze voor rekening van de Deposito- en Consignatiekas in handen van de Rijkskassier op de zetel van de Nationale Bank te Brussel of bij een van haar provinciale agentschappen of van een openbare instelling die een gelijkaardige functie vervult;
- 3° wanneer de borgtocht gedekt wordt door een gezamenlijke borgtochtmaatschappij, door neerlegging via een instelling die deze activiteit wettelijk uitoefent, van een akte van solidaire borg bij de Deposito- en Consignatiekas of bij een openbare instelling die een gelijkaardige functie vervult;
- 4° wanneer de borgtocht gesteld wordt door middel van een waarborg, door de verbintenisakte van de kredietinstelling of van de verzekeraarsonderneming.

Het bewijs wordt geleverd naar gelang van het geval door overlegging aan de aanbestedende overheid van :

1. hetzij het ontvangstbewijs van de Deposito- en Consignatiekas of van een openbare instelling die een gelijkaardige functie vervult;
2. hetzij het debetbericht van de kredietinstelling of van de verzekeraarsonderneming;
3. hetzij het deposito-attest van de Rijkskassier of van een openbare instelling die een gelijkaardige functie vervult;
4. hetzij de originele akte van solidaire borg, geviseerd door de Deposito- en Consignatiekas of een openbare instelling die een gelijkaardige functie vervult;
5. hetzij het origineel van de verbintenisakte opgemaakt door de kredietinstelling of de verzekeraarsonderneming die een waarborg heeft toegestaan.

Deze documenten, ondertekend door de deponent, vermelden waarvoor de borgtocht werd gesteld en de precieze bestemming, bestaande uit de beknopte gegevens betreffende de opdracht en verwijzing naar het bestek, alsmede de naam, de voornamen en het volledige adres van de aannemer en eventueel deze van de

derde die voor rekening van de aannemer het deposito heeft verricht, met de vermelding « geldschieter » of « gemachtigde », naar gelang van het geval.

De hierboven bedoelde termijn van dertig dagen wordt opgeschort tijdens de sluitingsperiode van de onderneming van de aannemer voor de betaalde jaarlijkse vakantiedagen en de inhaalrustdagen die op reglementaire wijze of in een algemeen bindende collectieve arbeidsovereenkomst worden bepaald.

Het bewijs van de stelling van de borgtocht dient te worden opgestuurd naar het adres dat in het bericht van toekenning van de opdracht zal zijn vermeld.

➔ *Perceel 1 (Deel 1bis en Deel 2) en Perceel 2 (deel 2)*

Aangezien dit deel geen melding maakt van geraamde hoeveelheden, en in afwijking van de artikels 5 tot 9 van de algemene aannemingsvoorwaarden, wordt een forfaitaire borgtocht van 2.500.000 EUR geëist indien de totale som van de afgesloten bestelbon niet hoger ligt dan 65.000.000 euro. Deze forfaitaire borgtocht zal 3.625.000 euro bedragen indien de totale som van de bestelbon hoger is dan 65.000.000 euro maar lager dan 75.000.000 euro. De forfaitaire borgtocht zal 5.000.000 euro bedragen indien de totale som van de bestelbon hoger is dan 75.000.000 euro.

De aannemer stelt zijn borgtocht bij Deposito- en Consignatiekas

Wetstraat, 71
1040 Brussel
PR N° 679-2004099-79

of een openbare instelling die een gelijkaardige functie vervult, in overeenstemming met de bepalingen uit artikel 5§3 van de algemene aannemingsvoorwaarden (gewijzigd door KB van 4 juli 2001). De aannemer dient binnen de 30 kalenderdagen na de dag van toekenning van de opdracht het bewijs van de borgstelling aan de leidinggevende dienst leveren.

C.11 Vrijgave van de borgtocht

De borgtocht met betrekking tot Perceel 1 (deel 1) zal voor de helft worden vrijgegeven bij de voorlopige oplevering ervan en voor de helft bij de definitieve oplevering.

De borgtocht met betrekking tot Perceel 1 (deel 1bis) zal voor de helft worden vrijgegeven bij de voorlopige oplevering ervan en voor de helft bij de definitieve oplevering.

De borgtocht met betrekking tot Perceel 2 (deel 1) zal voor de helft worden vrijgegeven bij de voorlopige oplevering ervan en voor de helft bij de definitieve oplevering.

De borgtocht van perceel 1 (deel 1) en perceel 2 (deel 2) zal worden vrijgegeven in overeenstemming met artikel 9, §2, van de algemene aannemingsvoorwaarden, op verzoek van de aannemer, 60 dagen na datum van toekenning van de opdracht.

C.12 Prijzen en betalingsvoorwaarden

➔ Alle prijzen uit het offerteformulier moeten verplicht in EURO zijn uitgedrukt.

Het gaat om een gemengde opdracht:

- Het perceel 1 (deel 1) en het perceel 2 (deel 1) : globale prijs per perceel (K.B. van 8 januari 1996, art. 86).
- Het perceel 1 (delen 1bis en 2) en het perceel 2 (deel 2) : prijslijst per perceel (K.B. van 8 januari 1996, art. 86).

De leverancier wordt geacht in zijn globale prijzen en in zijn forfaitaire eenheidsprijzen alle kosten die op de leveringen wegen te hebben inbegrepen, met uitzondering van de BTW.

In toepassing van artikel 88, § 3, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 kan de leidinggevende dienst alle controles op boekhoudstukken uitvoeren en ter plaatse controleren of alle op basis van § 1 en 2 van het voormelde artikel 88 verstrekte gegevens correct zijn.

- ➔ Hieronder, een overzicht van de kosten die in de prijs per perceel moeten zijn inbegrepen :

In de prijs van de overeenkomst voor perceel 1 (deel 1) moeten volgende kosten inbegrepen zijn :

- De ontwikkeling van een prototype van een volledig elektronisch stemsysteem met afdruk van een papieren stembiljet of de vrije variant.
- Controle van het prototype (incl. mogelijkheid van demonstratie van de basisfuncties) door een erkend controleorgaan.
- Levering van een volledige, duidelijke en gedetailleerde documentatie.
- Overdracht van knowhow
- Volledige haalbaarheidsstudie uitgevoerd door een erkende instelling, inclusief het milieuaspect (zie D. Functionele en technische bepalingen).
- De prestaties van het personeel van de leverancier
- De leveringskosten.
- Alle rechten en lasten.

Voor perceel 1 (deel 1bis) moet volgende forfaitaire eenheidsprijs bepaald worden:

Levering van een volledig elektronisch stemsysteem.

Volgende kosten moeten in deze prijs inbegrepen zijn:

- Fabricatiekosten van de apparatuur.
- Levering van een volledige, duidelijke en gedetailleerde documentatie.
- De prestaties van het personeel van de leverancier.
- Elk prestatie van diensten beoogd op het punt D.A.1bis.
- De leveringskosten.
- Alle rechten en lasten.

Wat perceel 1 (deel 2) betreft, bepaalt de inschrijver de volgende forfaitaire eenheidsprijzen in zijn offerte:

- De prijs in volle eigendom per volledig elektronisch stemsysteem met afdruk van een papieren stembiljet of de vrije variant.

- De huurprijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing – *in dit bestek betekent « kiezer/verkiezing » « per kiezer en per verkiezing »*) per verkiezing van een volledig elektronisch stemsysteem met afdruk van een papieren stembiljet.
- De prijs in volle eigendom per systeem (hardware) voor het registreren en totaliseren van de stemmen.
- De huurprijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) per systeem (hardware) voor het registreren en totaliseren van de stemmen.
- Opslag van het materiaal.
Prijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) voor de opslag van de apparatuur.
- Controle van het materiaal.
Prijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) voor de controle van de apparatuur.
- Opleiding over het stemsysteem.
Prijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) voor de organisatie van een opleiding.
- Opleiding over het stemsysteem voor de bevolking.
Prijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) voor de organisatie van een opleiding.
- Levering van het materiaal voor de verkiezing.
Prijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) voor de levering van de apparatuur.
- Installatie van het materiaal voor de verkiezingen.
Prijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) voor de installatie van de apparatuur.
- Technische bijstand op de dag van de verkiezingen.
Prijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) voor de support van de apparatuur.
- Demonteren van het materiaal na de verkiezing.
Prijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) voor het demonteren van de apparatuur.
- Ophalen van het materiaal na de verkiezing.
Prijs (opgemaakt per kiezer/verkiezing) voor het ophalen van de apparatuur.
- Ophalen en recycling van de oude apparatuur van geautomatiseerde stemming mits akkoord van de gemeente.
Prijs opgemaakt per apparatuur.

De leverancier wordt geacht in zijn offerte alle kosten en heffingen die op de leveringen wegen te hebben inbegrepen, met uitzondering van de BTW.

In de prijs van de overeenkomst voor perceel 2 (deel 1) moeten in het kader van federale parlementsverkiezingen, Europese en gewestverkiezingen, provincie- en gemeenteraadsverkiezingen, referenda ■in geval van wetswijziging■ of volksraadplegingen volgende kosten zijn inbegrepen:

- Het ontwikkelen en aanmaken van een stemsoftware die compatibel is met het elektronische stemsysteem met afdruk van papieren stembiljet of de vrije variant.
- De ontwikkeling van een software voor de registratie en optelling van de stemmen.
- Controle van de software (en de verenigbaarheid met de hardware (perceel 1 – deel 1)) door een erkend controleorgaan.
- Levering van een volledige, duidelijke en gedetailleerde documentatie.
- Levering van de broncodes en programma's.
- De prestaties van het personeel van de leverancier.
- Een punt van toegang voor de registratie van de kandidaten en een punt van uitgang voor de registratie van de resultaten in een EML taal.
- Overdracht van knowhow.

- Alle rechten en lasten.

Wat perceel 2 (deel 2) betreft, zal de inschrijver de volgende forfaitaire eenheidsprijzen bepalen in zijn offerte :

De uurprijs met betrekking tot een evolutief onderhoud van de elektronische stemsoftware ontwikkeld in uitvoering van perceel 2 (deel1) ;

In de prijs zal het volgende zijn inbegrepen:

- levering van een volledige, duidelijke en gedetailleerde documentatie van het evolutieve onderhoud;
- levering van de broncodes en programma's ontwikkeld na dit evolutieve onderhoud evenals de analyse hiervan en de uitgevoerde testen;
- de overdracht van de knowhow met betrekking tot dit evolutieve onderhoud;
- de prestaties van het personeel van de leverancier voor dit evolutieve onderhoud.

De uurprijs met betrekking tot een evolutief onderhoud van de software voor de registratie en het optellen van de stemmen ontwikkeld in uitvoering van perceel 2 (deel 1).

In de prijs zal het volgende zijn inbegrepen:

- levering van een volledige, duidelijke en gedetailleerde documentatie van het evolutieve onderhoud;
- levering van de broncodes en programma's ontwikkeld na dit evolutieve onderhoud evenals de analyse hiervan en de uitgevoerde testen;
- de overdracht van de knowhow met betrekking tot dit evolutieve onderhoud;
- de prestaties van het personeel van de leverancier voor dit evolutieve onderhoud.

De leverancier wordt geacht in zijn offerte alle kosten en heffingen die op de leveringen wegen te hebben inbegrepen, met uitzondering van de BTW.

➔ Facturatie

De facturen dienen in EURO te worden opgemaakt.

De facturen mogen worden opgestuurd na uitvoering van de prestaties.

- a. Facturen van perceel 1 (Deel 1), van perceel 1 (Deel 1bis) en van perceel 2 (delen 1 en 2)

De facturen zullen in 3 exemplaren worden opgemaakt en moeten naar de leidinggevende dienst worden opgestuurd op volgend adres:

FOD Binnenlandse Zaken
Dienst Personeel, Begroting en Logistiek
Park Atrium
Koloniënstraat 11
1000 Brussel

- b. Facturen van perceel 1 (Deel 2) :

Elke factuur moet worden opgestuurd naar het factuuradres dat op de bestelbon is vermeld.
Elke factuur of verzoek tot betaling moet worden opgemaakt in 3 originele versies.

De facturen worden opgemaakt na de organisatie van de verkiezing (verkiezing, volksraadpleging of referendum).

c. Facturen van perceel 2 (Deel 2) :

Elke factuur moet worden opgestuurd naar het factuuradres dat op de bestelbon is vermeld.
Elke factuur of verzoek tot betaling moet worden opgemaakt in 3 originele versies.

→ Betaling.

a. Betaling van perceel 1 (Deel 1), en van perceel 2 (deel 1)

De facturen die op een regelmatige manier worden ingediend, nl. samen met een proces-verbaal van aanvaarding, zullen worden betaald binnen de 50 kalenderdagen te rekenen vanaf de datum waarop ze bij de leidinggevende dienst zullen zijn ingediend.

b. Betaling van perceel 1 (Deel 1bis)

De facturen die op een regelmatige manier worden ingediend, nl. samen met een lijst van de bewijsstukken, zullen worden betaald binnen de 50 kalenderdagen te rekenen vanaf de datum waarop ze bij de leidinggevende dienst zullen zijn ingediend. De zending van de facturen zal echter pas gebeuren na validatie van de verkiezingsuitslag van juni 2009 (tijdens dewelke de geleverde apparatuur zal zijn gebruikt) door de desbetreffende overheden.

c. Betaling van perceel 1 (Deel 2)

De volledige betaling wordt uitgevoerd door de klant; het is dan aan de FOD Binnenlandse Zaken en/of een Gewest de klant een deel van dit bedrag terug te betalen in overeenstemming met de onder mekaar bepaalde bijzondere modaliteiten.

De klant betaler is rechtstreeks en exclusief verantwoordelijk voor de betaling van wat hem is gefactureerd. De leidinggevende dienst is bijgevolg noch de hoofdsom, noch de eventuele intresten verschuldigd.

Alle administratieve of technische controles gebeuren door de klant en/of de leidinggevende dienst.

De leveringen die aan de opgestelde bestelbonnen voldoen, in uitvoering van de raamovereenkomst, zijn door de klant betaalbaar, binnen een maximumtermijn van 50 kalenderdagen te rekenen vanaf de datum van de registratie van het verzoek tot de betaling bij de ordonnateur tot datum waarop de rekening van de klant is gedebiteerd. De zending van de facturen zal echter pas gebeuren na validatie van een verkiezing bepaald door de desbetreffende overheid.

Het naleven door de klant van de betalingstermijnen is afhankelijk van de correcte verzending van de facturen of van het verzoek tot betaling naar het facturatie-adres dat op de bestelbon staat.

d. Betaling van perceel 2 (Deel 2)

De volledige betaling gebeurt door de klant.

De klant betaler is rechtstreeks en exclusief verantwoordelijk voor de betaling van wat hem is gefactureerd. De leidinggevende dienst is bijgevolg noch de hoofdsom, noch de eventuele intresten verschuldigd.

Alle administratieve of technische controles gebeuren door de klant en/of de leidinggevende dienst.

De leveringen die aan de opgestelde bestelbonnen voldoen, in uitvoering van de raamovereenkomst, zijn door de klant betaalbaar, binnen een maximumtermijn van 50 kalenderdagen te rekenen vanaf de datum van de registratie van het verzoek tot de betaling bij de ordonnateur tot datum waarop de rekening van de klant is gedebiteerd. De zending van de facturen zal echter pas gebeuren na de validatie van een verkiezing bepaald door de desbetreffende overheid. De software die het voorwerp van het evolutieve onderhoud vormt, zal bij deze verkiezing zijn gebruikt.

Het naleven door de klant van de betalingstermijnen is afhankelijk van de correcte verzending van de facturen of van het verzoek tot betaling naar het facturatie-adres dat op de bestelbon staat.

➔ Prijsverziening

Met uitzondering van Perceel 1 (deel 2) en Perceel 2 (deel 2) is voor onderhavige aanneming geen prijsverziening voorzien.

In dat geval kan een herziening van de tarieven (met betrekking tot de diensten en niet met betrekking tot de leveringen) enkel worden toegepast voor schommelingen van de salarissen en sociale lasten van de medewerkers van de aannemer. De prijsverziening die op initiatief van de klant wordt doorgevoerd, kan een aanpassing naar boven of naar onder tot gevolg hebben. Per jaar kan slechts een prijsverziening worden doorgevoerd (telkens op de verjaardag van de ondertekening van het contract).

Voor de berekening van de prijsverziening wordt van volgende formule uitgegaan:

$$P = \frac{Po \times [(s \times 0,80) + 0,20 (=F)]}{S}$$

De kleine letters hebben betrekking op de gegevens die gelden op de datum waarop de prijsverziening wordt toegepast. De hoofdletters komen overeen met de gegevens van toepassing 10 dagen vóór het sluiten van het contract.

P = herziene prijs;

P_o = prijs in de offerte;

s en S = loonkosten (sociale lasten inbegrepen: met betrekking tot het paritair comité Agoria);

F: Het niet-herzienvolle gedeelte met de vaste kosten en de voordelen (art. 57 van de wet van 30 maart 1976 betreffende de economische herstelmaatregelen).

C.13 Boeten wegens laattijdige uitvoering.

In afwijking van artikel 75 van de bijlage bij het Koninklijk Besluit van 26 september 1996, worden de boeten wegens laattijdige uitvoering van de leveringen als volgt vastgesteld:

Perceel 1

Deel 1

Per dag vertraging bij de voorlopige oplevering van de leveringen van Perceel 1 (deel 1) wordt een vergoeding aan de leidende dienst overgemaakt van 10.000 euro.

Perceel 1

Deel 1 bis

Per dag vertraging bij de voorlopige oplevering van de te leveren stemsystemen wordt een vergoeding aan de leidende dienst overgemaakt van 5.000 euro.

Deel 2

In geval van laattijdige uitvoering kan de klant vanaf de eerste werkdag die volgt op het verstrijken van de vastgestelde uiterste termijn boeten opleggen.

Deze boeten gelden per bestelbon die door de klant werd opgesteld. Het bedrag van de boete wordt in mindering gebracht van het bedrag dat aan de klant moet worden gefactureerd, of wordt in de vorm van een creditnota aan de klant terugbetaald.

Deze boeten bedragen:

- Materiaalcontrole: 5.000 euro, per apparatuur, per dag vertraging ten opzichte van de in de bestelbon opgestelde planning;
- De opleiding van de leden van de stembureaus en van het gemeentepersoneel met betrekking tot het stemsysteem: 1.000 euro, per dag vertraging ten opzichte van de in de bestelbon opgestelde planning;
- Opleiding van de bevolking met betrekking tot het stemsysteem: 1.000 euro, per dag vertraging ten opzichte van de in de bestelbon opgestelde planning;
- Leveren van het materieel vóór de eigenlijke dag van de verkiezingen: 2.500 euro, per apparatuur, per dag vertraging ten opzichte van de in de bestelbon opgestelde planning;
- Installeren van het materiaal vóór de eigenlijke dag van de verkiezingen: 2.500 euro, per apparatuur, per dag vertraging ten opzichte van de in de bestelbon opgestelde planning;
- Technische bijstand op de dag van de verkiezingen: zie rubriek D.A.2;

- Demonteren van het materiaal na de verkiezingen: 1.000 euro, per apparatuur, per dag vertraging ten opzichte van de in de bestelbon opgestelde planning;
- Verwijderen van het materiaal na de verkiezingen: 1.000 euro, per apparatuur, per dag vertraging ten opzichte van de in de bestelbon opgestelde planning.

In geval van gedeeltelijke uitvoering van een bestelbon houdt de klant zich het recht voor om in de plaats van de hiervoor voorziene boeten, over te gaan tot een gedeeltelijke betaling naar rato van het werk dat effectief door de aannemer werd geleverd.

Blijken de stemprocedure en de totalisatieprocedure (Kamer en Senaat, Europa, gewesten, gemeenten, provincie, referendum (in geval van wetswijziging) of volksraadpleging) door een fout, een vergissing of een vertraging van de aannemer geheel of gedeeltelijk onmogelijk, dan zijn de kosten van de organisatie van de verkiezingen die daardoor onmogelijk werden, integraal voor rekening van de aannemer.

Perceel 2

Deel 1

Per dag vertraging bij de voorlopige oplevering van de ontwikkelde software wordt een vergoeding aan de leidende dienst overgemaakt van 10.000 euro.

Deel 2

Per dag vertraging in de levering, ten aanzien van de termijn vermeld op de bestelbon, in het evolutieve onderhoud van de software, zoals bedoeld onder deel C.B.2. wordt aan de leidende dienst een vergoeding overgemaakt van 10.000 euro.

Blijken de stemprocedure en de totalisatieprocedure (Kamer en Senaat, Europa, gewesten, gemeenten, provincie, referendum (in geval van wetswijziging) of volksraadpleging) door een fout, een vergissing of een vertraging van de aannemer geheel of gedeeltelijk onmogelijk, dan zijn de kosten van de organisatie van de verkiezingen die daardoor onmogelijk werden integraal voor rekening van de aannemer.

Een herziening van de boeten kan worden toegepast voor schommelingen van het indexcijfer gezondheid. De herziening die op initiatief van de klant wordt doorgevoerd, kan een aanpassing naar boven of naar onder tot gevolg hebben. Per jaar kan slechts een herziening worden doorgevoerd (telkens op de verjaardag van de ondertekening van het contract).

Voor de berekening van de herziening wordt van volgende formule uitgegaan:

Nieuwe boeten = basisboeten X In/Ib

In = nieuw indexcijfer gezondheid

Ib = indexcijfer geldig de maand voor de maand van het afsluiten van de overeenkomst

C.14. Service Level Agreement

Met het oog op de verduidelijking van de bijzondere regels inzake de behoeften van een klant kan tussen een klant en een leverancier een Service Level Agreement, of SLA, worden gesloten die de servicekwaliteit definieert.

Een SLA verduidelijkt, schriftelijk, bepaalde bijzondere modaliteiten voor de uitvoering van het Bijzonder bestek, zonder dat daarvan mag worden afgeweken en houdt rekening met de specificiteiten van de betreffende klant.

De leidende dienst ontvangt een kopie van de door beide partijen ondertekende SLA.

De SLA kan bijvoorbeeld betrekking hebben op:

- de interventiertermijn op de stem- en/of totalisatieapparatuur tijdens de dag van de verkiezingen, het referendum of de volksraadplegingen;
- de verificatie van het materiaal even goed voor het gehuurde materiaal als voor het materiaal dat in volle eigendom door de gemeenten, die een contract van verificatie hebben afgesloten, is verkregen.

C.15 Eigendomsrechten

Perceel 1 (Deel 1)

Het prototype van het specifieke elektronische stem-, registratie- en totalisatiesysteem, dat in het kader van voorliggende aanneming wordt ontwikkeld en gebruikt, en alle documentatie die daarop betrekking heeft, behoren vanaf het ogenblik van aanmaak exclusief toe aan de leidende dienst. De aannemer ziet, zonder de schriftelijke en voorafgaande goedkeuring van de leidende dienst, af van ieder willekeurig gebruik van het prototype voor doeleinden verschillend van de uitvoering van voorliggende aanneming. Bovendien waakt hij erover dat zijn werknemers, agenten en eventuele onderaannemers voorgaande verplichtingen naleven.

De aannemer verbindt zich ertoe de leidende dienst alle vereiste documentatie te bezorgen. In het raam van de transparantie van de kiesverrichtingen zal de aannemer zich er niet tegen verzetten dat de leidende dienst de betreffende documentatie openbaar maakt.

De leidende dienst heeft het recht de desbetreffende documentatie naar eigen goeddunken te verdelen.

De leidende dienst is niet verplicht de documenten die in uitvoering van het contract worden geleverd te publiceren. De aannemer mag de documenten ~~zonder de voorafgaande en schriftelijke toestemming van de~~ leidende dienst (afhankelijk van het type verkiezingen) niet elders publiceren, wanneer de leidende dienst heeft beslist om de geleverde documenten niet te publiceren.

De vergoeding die de leidende dienst betaalt voor de levering van het prototype en voor alle prestaties die daarmee verband houden, daaronder begrepen de prestaties uitgevoerd krachtens de raamovereenkomst, omvat de vergoeding voor de transfer of, desgevallend, het gebruiksrecht voor alle intellectuele rechten die daarmee samenhangen.

De aannemer verzekert dat hij in het bezit is van alle rechten en toelatingen om bovenvermelde intellectuele rechten over te maken, of desgevallend, een gebruikslicentie toe te kennen (die hij bovendien uitdrukkelijk zal vermelden).

Indien een derde, voor een willekeurige vordering, een vervolging instelt wegens een vermeende aantasting van het intellectuele eigendomsrecht ~~of~~ andere van deze derde, als gevolg van de levering van het prototype en van alle prestaties die daarmee verband houden, verstrekt de aannemer op het eerste verzoek van de leidende dienst alle mogelijke informatie, verleent hij de leidende dienst alle mogelijke hulp en bijstand (meer bepaald de vrijwillige tussenkomst in een procedure op het eerste verzoek van de leidende dienst) om de leidende dienst toe te laten zijn verweer daadwerkelijk en doeltreffend te organiseren en zal hij er alle kosten van dragen (de kosten voor de advocaten inbegrepen).

De aannemer neemt de betaling van de eventuele boete of vergoeding die de leidende dienst als gevolg van dergelijke vordering zou moeten dragen, voor zijn rekening.

Kunnen het prototype of alle prestaties die hierop betrekking hebben als gevolg van een dergelijke vordering niet langer worden geleverd, of kan het geleverde elektronische stemsysteem niet langer met succes blijven bestaan, dan ziet de aannemer in overleg met de leidende dienst en op zijn kosten toe op het herstel ervan.

Heeft de aannemer de rechten van een derde niet gerespecteerd of verzuimde hij die aan de leidende dienst kenbaar te maken, dan vrijwaart hij de leidende dienst voor ieder verhaal, zonder enige beperking van het bedrag, dat tegen hem kan worden ingesteld.

De haalbaarheidsstudie van het prototype van het specifieke elektronische stem-, registratie- en totalisatiesysteem, dat in het kader van voorliggende aanneming werd ontwikkeld, is vanaf de levering exclusieve eigendom van de leidende dienst.

De aannemer ziet, zonder de schriftelijke en voorafgaande goedkeuring van de leidende dienst, af van ieder willekeurig gebruik van deze studie voor doeleinden verschillend van de uitvoering van voorliggende aanneming. Bovendien waakt hij erover dat ook zijn werknemers, agenten en eventuele onderaannemers aan deze verplichtingen zijn onderworpen.

De leidende dienst heeft het recht de haalbaarheidsstudie naar eigen goeddunken te verdelen.

De leidende dienst is niet verplicht de haalbaarheidsstudie die in uitvoering van het contract wordt geleverd te publiceren. De aannemer mag de haalbaarheidsstudie zonder de schriftelijke toestemming van de leidende dienst niet elders publiceren, wanneer de leidende dienst beslist om deze studie niet te publiceren.

Perceel 2

De toepassingssoftware die de aannemer in het kader van de uitvoering van deze aanneming gebruikt, en alle documentatie die daarop betrekking heeft, behoren vanaf het ogenblik van aanmaak exclusief toe aan de leidende dienst. De aannemer ziet, zonder de schriftelijke en voorafgaande goedkeuring van de leidende dienst, af van ieder willekeurig gebruik van deze software voor doeleinden verschillend van de uitvoering van voorliggende aanneming. Bovendien waakt hij erover dat ook zijn werknemers, agenten en onderaannemers aan deze verplichtingen zijn onderworpen.

De aannemer verleent de leidende dienst een niet-exclusief gebruiksrecht op alle tools voor de installatie van de software en het beheersysteem (Operating System – OS) en dit voor de volledige duur dat de intellectuele eigendomsrechten zijn beschermd.

De aannemer verbindt zich ertoe de leidende dienst alle vereiste documentatie en broncodes te bezorgen. In het raam van de transparantie van de kiesverrichtingen zal de aannemer zich er niet tegen verzetten dat de leidende dienst de betreffende broncodes en de documentatie die daarop betrekking heeft, openbaar maakt.

De leidende dienst heeft het recht de desbetreffende documentatie naar eigen goeddunken te verdelen.

De leidende dienst is niet verplicht de documenten die in uitvoering van het contract worden geleverd te publiceren. De aannemer mag de documenten en het script zonder de voorafgaande en schriftelijke toestemming van de leidende dienst (afhankelijk van het type verkiezingen) niet elders publiceren, wanneer de leidende dienst heeft beslist om het geleverde script en de geleverde documenten niet te publiceren.

De vergoeding die de leidende dienst betaalt voor de levering van de software en voor alle prestaties die daarmee verband houden, omvat de vergoeding voor de transfer of, desgevallend, het gebruiksrecht voor de intellectuele rechten die daarmee samenhangen.

De aannemer verzekert dat hij in het bezit is van alle rechten en toelatingen om bovenvermelde intellectuele rechten over te maken, of desgevallend, een gebruikscategorie toe te kennen (die hij bovendien uitdrukkelijk zal vermelden).

De aannemer verzekert dat de toegekende rechten met betrekking tot de tools en het exploitatiesysteem op geen enkele wijze afbreuk doen aan de intellectuele eigendoms- en andere rechten van derden.

Indien een derde, voor een willekeurige vordering, een vervolging instelt wegens een vermeende aantasting van het intellectuele eigendomsrecht of andere van deze derde, als gevolg van de levering van de software en van alle prestaties die daarmee verband houden, verstrekt de aannemer op het eerste verzoek van de leidende dienst alle mogelijke informatie, verleent hij de leidende dienst alle mogelijke hulp en bijstand (meer bepaald de vrijwillige tussenkomst in een procedure op het eerste verzoek van de leidende dienst) om de leidende dienst toe te laten zijn verweer daadwerkelijk en doeltreffend te organiseren en zal hij er alle kosten van dragen (de kosten voor de advocaten inbegrepen).

De aannemer neemt de betaling van de eventuele boete of vergoeding die de leidende dienst als gevolg van dergelijke vordering zou moeten dragen, voor zijn rekening.

Kunnen de software en alle prestaties die hierop betrekking hebben als gevolg van een dergelijke vordering niet langer worden geleverd, of kan het geleverde elektronische stelsysteem niet langer met succes blijven bestaan, dan ziet de aannemer in overleg met de leidende dienst en op kosten van de aannemer toe op het herstel ervan.

Heeft de aannemer de rechten van een derde niet gerespecteerd of verzuimde hij die aan de leidende dienst kenbaar te maken, dan vrijwaart hij de leidende dienst voor ieder verhaal, zonder enige beperking van het bedrag, dat tegen hem kan worden ingesteld.

C.16 Vertrouwelijkheid en deontologische clauses

Vertrouwelijkheid

Er kunnen specifieke vertrouwelijkheidsverplichtingen aan de aannemer en zijn vertegenwoordigers worden opgelegd.

Deze laatsten verbinden zich ertoe de ingewonnen informatie en hun vaststellingen tijdens en na de uitvoering van hun missie als strikt vertrouwelijk te beschouwen.

De uitvoerige bepalingen daaromtrent worden indien nodig in het contract toegelicht of in een afzonderlijke overeenkomst ondergebracht.

De aannemer wordt er specifiek op gewezen dat hem met name op het vlak van integriteit en geheime stemming gelijkaardige verplichtingen kunnen worden opgelegd zoals voorzien onder het statuut van ambtenaren (wat betreft de ethiek, de vertrouwelijkheid en de toegepaste sancties).

De aannemer verbindt zich ertoe zonder de schriftelijke goedkeuring van de leidende dienst in zijn publiciteit geen melding te maken van de aanneming. Hij heeft echter wel het recht om de aanneming als referentie aan te halen.

De aannemer verbindt zich ertoe de feiten, informatie, documenten, evenals de resultaten van zijn werkzaamheden die hem tijdens de uitvoering van het contract werden meegedeeld of waarvan hij tijdens deze periode kennis kreeg niet aan te wenden, noch aan derden te onthullen. Deze verplichtingen blijven ook na de uitvoering van voorliggend contract verder bestaan.

Zet de aannemer tijdens de uitvoering van het contract eigen personeel in, dan dienen alle personeelsleden zich er schriftelijk toe te verbinden dat zij de informatie waarvan zij naar aanleiding van de uitvoering van de werkzaamheden kennis kregen geheim zullen houden en dat zij de documenten of de inlichtingen die niet openbaar werden gemaakt niet zullen onthullen aan derden of voor hun persoonlijk voordeel, noch voor dat van derden zullen aanwenden. Deze verbintenissen blijven ook na hun betrokkenheid bij bedoelde werkzaamheden gehandhaafd. De leidende dienst dient in het bezit te worden gesteld van een kopie van deze verbintenis. Deze verplichting geldt in het geval van onderraanneming.

Deontologische clauses.

- De aannemer van een opdracht moet in alle omstandigheden onpartijdig handelen en optreden als een loyaal adviseur overeenkomstig de deontologische code van zijn beroep. Zonder de voorafgaande schriftelijke verklaring van de opdrachtgever of de klant ziet hij af van publieke verklaringen over het project of over de diensten. Hij verbindt de opdrachtgever noch de klant zonder hun voorafgaande schriftelijke instemming.
- De vergoeding van de aannemer voor de opdracht, vormt zijn enige vergoeding in het kader van de opdracht. De aannemer en zijn personeel moeten zich onthouden van iedere activiteit en mogen geen voordelen ontvangen die in strijd kunnen zijn met hun verplichtingen ten aanzien van de opdrachtgever of de klant.
- De aannemer en zijn personeel zijn gedurende de volledige looptijd van de opdracht en ook na voltooiing daarvan gebonden door het beroepsgeheim. Personelsleden van de aannemer die de aannemer tijdens de looptijd van het contract verlaten, blijven door dit beroepsgeheim gebonden.
- Alle verslagen en documenten die de aannemer in het raam van de uitvoering van de opdracht heeft opgesteld of ontvangen zijn behoudens andersluidende bepalingen in voorliggend bijzonder bestek vertrouwelijk.
- De aannemer onthoudt zich van alle relaties die zijn onafhankelijkheid of die van het personeel kunnen aantasten. Verliest de aannemer zijn onafhankelijkheid dan kan de leidende dienst voor alle nadelen die hem daardoor werden berokkend de opdracht zonder voorafgaande ingebrekestelling ontbinden; dit gebeurt zonder dat de aannemer een willekeurige verbrekingsvergoeding kan eisen.

C.17. Continuïteit

De stopzetting van het contract als gevolg van onderhavige opdracht, tast de continuïteit van de rechten en verplichtingen voorzien onder de rubriken C.15 en C.16 van voorliggend bestek niet aan.

C.18. Geschillen

Alle betwistingen met betrekking tot de uitvoering van deze opdracht worden uitsluitend beslecht door de bevoegde rechtbanken van het gerechtelijk arrondissement Brussel. De voertaal is het Nederlands of het Frans.

De leidende dienst kan in geen geval aansprakelijk worden gesteld voor schade toegebracht aan personen of aan goederen die rechtstreeks of onrechtstreeks voortvloeit uit activiteiten vereist voor de uitvoering van deze opdracht. De dienstverlener vrijwaart de leidende dienst tegen elke vordering van schadevergoeding door derden in dit verband.

D. Functionele en technische bepalingen

Het geautomatiseerde stemsysteem moet de betrokken gemeentebesturen in staat stellen om al hun kiezers op geautomatiseerde wijze te laten stemmen vanaf de verkiezingen van 2009 en dit voor de verschillende soorten verkiezingen, dus zowel bij de Federale wetgevende verkiezingen, de Europese en gewestverkiezingen, de provincie- en gemeenteraadsverkiezingen, de referenda als de volksraadplegingen of alle andere mogelijke combinaties van gelijktijdige verkiezingen. Bovendien moet dit systeem toelaten de stemmen elektronisch te registreren en digitaal door te sturen naar een centrale toepassing. Het stemsysteem zal gebaseerd zijn op het concept van de studie van het Consortium van universiteiten: "BeVoting Studie van Elektronische Stemsystemen, Versie 1.02, 4 December 2007". De studie stelt een barcodesysteem voor met het RFID systeem als variante. Andere varianten worden ook aanvaard indien ze aan de specificaties van het lastenboek voldoen.

Het stemmen zal plaatsvinden in een stembureau en het totaliseren van de stemmen zal gebeuren in een hoofdbureau.

Elk hoofdbureau beschikt over één of meer elektronische systemen voor de optelling van de stemmen die zijn geregistreerd in de stembureaus die van dat hoofdbureau afhangen en voor de aanmaak en het afdrukken van het proces-verbaal. Dit proces-verbaal moet ook in elektronische vorm kunnen worden aangemaakt, digitaal worden ondertekend en digitaal doorgestuurd worden naar een centrale applicatie.

Het voorgestelde systeem moet desgevallend beantwoorden aan de organisatie van alle mogelijke combinaties van één of meerdere gelijktijdige verkiezingen, referenda of volksraadplegingen.

D.A.1. De prestaties van perceel 1 - Deel 1:

Deel 1 beoogt de levering van een nieuw elektronisch stemsysteem dat zowel de mogelijkheid van een controle op papier als het scannen van de stem omvat. Dit omvat:

- De ontwikkeling van een prototype van een elektronisch stemsysteem waarvan u bij wijze van informatie bijgevoegd een niet-exhaustieve beschrijving aantreft:

Het prototype bestaat uit alle apparatuur dat nodig is om een volledig kiesproces te simuleren.

De leverancier staat in voor de levering van het benodigde materiaal.

Het prototype moet voorzien in de mogelijkheid dat blinden en slechtzienden zo zelfstandig mogelijk kunnen stemmen.

Het prototype moet gecontroleerd en goedgekeurd zijn door een gecertificeerd controleorganisme. De testen van het controleorganisme moeten voldoende ruim en waterdicht zijn. Het controleorganisme legt zijn testprogramma voor aan de overheid.

Er moet ook een software worden ontwikkeld die kan aantonen dat alle functionaliteiten correct werken. Dit moet ook kunnen gebruikt worden om latere controles van de apparatuur uit te voeren.

- Uitvoeren van een haalbaarheidsstudie

De haalbaarheidsstudie omvat een studie naar de uitvoerbaarheid van het prototype op grote schaal en een risicoanalyse.

Taken

In de haalbaarheidsstudie moeten de studie van het consortium van universiteiten en het prototype bestudeerd worden.

Zowel de studie als het prototype moeten bekeken worden naar de praktische uitvoerbaarheid van het hele kiesproces.

In het bijzonder moet er gekeken worden naar onderstaande punten:

- Is het systeem in overeenstemming met de taalwetgeving en de kieswetgevingen ?
- Is het systeem in overeenstemming met de bepalingen van de Raad van Europa (<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=778189>)? Indien niet, welke acties moeten er ondernomen worden om hieraan te voldoen?
- Voldoet het systeem aan het principe van free and fair elections: algemeen, geheim, gelijk, vrij en non-discriminatoir kiesrecht?
- Wat is de kostprijs van het systeem?
- Zijn er voldoende veiligheidselementen, controles en backupsystemen voorzien?
- Welke zijn de organisatorische aspecten en is het systeem praktisch uitvoerbaar?
- Kunnen verkiezingen binnen de 40 dagen worden georganiseerd?
- Hoeveel burgers zullen er moeten opgeroepen worden om te zetelen in de verschillende bureaus?
- Voldoet het systeem nog in geval er meerdere gelijktijdige verkiezingen zouden plaatsvinden?
- Is het stembureau in staat 2000 kiezers te verwerken in de tijdspanne van de opening van de kiesbureaus (8u-15u)? Hoeveel tijd heeft een gemiddelde kiezer nodig om zijn stem uit te brengen?
- Welke tijd is er nodig voor een bijkomende productie van stemmaterieel?
- Welke diensten kunnen uitbesteed worden aan een servicefirma?
- Is het systeem toegankelijk voor mindervaliden?
- Voldoet het systeem aan de technische eisen?
- Voldoet het systeem aan de functionele eisen?
- Voldoet het systeem aan de beveiligings- en beschikbaarheidseisen?
- Voldoet het systeem aan de eisen voor het beheer en het onderhoud?

- Voldoet het systeem aan de eisen voor het gebruik door de organisaties die belast zijn met de organisatie van de verkiezingen?
- Voldoet het systeem aan de eisen voor het gebruik door de kiezer?
- Wat is de impact op de omgevingsfactoren?

Er dient ook een grondige risicoanalyse, uitgewerkt in tabelvorm te worden gemaakt. Dit omvat o.a. een studie over de elektro-magnetische straling en het gevolg daarvan.

- Prototype van een stemming overeenstemmend met de stemprocedures die hierna bij wijze van informatie niet-exhaustief worden beschreven:

Alle procedures en taken in de verschillende bureaus moeten eenvoudig en snel kunnen uitgevoerd worden, gebruik makend van een beperkt aantal burgers.

1. Aanmaakprocedure

Tijdens de aanmaakprocedure kan er gebruik gemaakt worden van een aanmaakkapparatuur om een medium aan te maken dat gebruikt wordt om alle bureaus beveiligd en afzonderlijk te kunnen opstarten.

2. Stemprocedure en registratie van de uitgebrachte stemmen

2.1 Opstarten van het stembureau

's Morgens op de verkiezingsdag start de voorzitter van het stembureau alle apparatuur op vóór het openen van het stembureau.

Het opstarten van een stembureau moet zo eenvoudig mogelijk kunnen gebeuren met zo weinig mogelijk handelingen.

2.2 Het stemmen zelf

Het systeem moet waarborgen dat een kiezer slechts één stem kan uitbrengen.

Het systeem moet de verschillende "soorten" kiezers herkennen. (vb Europeanen die geen Belg zijn).

Het systeem moet het kiesgeheim te allen tijde bewaren.

2.3. Verifiëren van de stem

De kiezer kan zijn stem nakijken aan de hand van de afdruk op zijn stembiljet. Hij kan ook verifiëren of zijn stem geautomatiseerd kan ingelezen worden.

2.4. Registreren van de stemmen

De uitgebrachte stemmen worden elektronisch geregistreerd. Het resultaat is een tabel met alle uitgebrachte stemmen in elektronische vorm en deze wordt gestockeerd op een medium. Er worden back-upmogelijkheden

voorzien. De afdruk op de stembiljetten zullen niet gelezen worden tenzij bij twijfel of voor het uitvoeren van een audit. Elke stem wordt slechts één keer geregistreerd. Er mag geen enkel rechtstreeks of onrechtstreeks verband kunnen gelegd worden tussen een uitgebrachte stem en de identiteit van de kiezer.

2.5. Afsluiten van het stembureau

Op het einde van de stembusgang sluit de voorzitter het bureau af. Hij tekent de elektronisch geregistreerde stemmen. Hij stelt alle apparatuur buiten werking. Hij brengt het medium met de geregistreerde stemmen over naar het hoofdbureau.

Alle bestanden moeten streng beveiligd zijn.

3. De totalisatie van de stemmen

De mogelijkheid moet voorzien zijn dat:

- de resultaten van de stembureaus kunnen getotaliseerd worden op kantonaal en gemeentelijk niveau en nadien kunnen doorgestuurd worden naar een centraal computersysteem;
- de resultaten van de stembureaus rechtstreeks zonder totalisatie kunnen doorgestuurd worden naar een centraal computersysteem;
- elke stem slechts éénmaal in rekening worden gebracht bij de telling.

Het centrale computersysteem valt buiten de scope van dit lastenboek.

- Hieronder volgt, ter informatie, een beschrijving van het prototype van het globale systeem (stemming + registratie + totalisatie) dat verenigbaar is met de standaarden van een democratische verkiezing en van de niet-exhaustieve veiligheidsvoorwaarden:

➤ Voorwaarden

Het systeem moet:

- in overeenstemming zijn met de bepalingen van de Raad van Europa (<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=778189>);
- het geheim van de stemming garanderen. Er mag geen enkel rechtstreeks of onrechtstreeks verband kunnen gelegd worden tussen een uitgebrachte stem en de identiteit van de kiezer;
- een volledige overeenkomst verzekeren tussen de uitgebrachte keuze en de registratie van deze keuze;
- verzekeren dat alle geregistreerde stemmen correct opgenomen zullen worden bij het afsluiten van de stemming, wat ook de incidenten zijn die zich zouden kunnen voordoen met het materieel of de programmatuur;
- garanderen dat een kiezer één en slechts één geldige stem kan uitbrengen;
- in overeenstemming zijn met de taalwetgeving en de kieswetgevingen.

Het systeem mag geen straling uitzenden die detecteerbaar is buiten het stembureau of totalisatiebureau.

De inschrijver levert al de nodige apparatuur en hardware voor de organisatie van de verkiezingen.

De administraties worden voorzien van alle apparatuur en in voldoende aantal.

Volgende organen moeten over de juiste apparatuur kunnen beschikken in zoveel exemplaren als nodig om hun taken te kunnen uitvoeren:

- De verschillende overheden
- Controleorganismen
- College van Experten

➤ **Werking**

In het geval van gelijktijdige verkiezingen moet het systeem duidelijk het onderscheid maken tussen de verschillende verkiezingen.

Het stembureau moet in staat zijn minimum 2000 kiezers te verwerken in de tijdspanne van de opening van de kiesbureaus (8u-15u).

In geval van problemen bij de normale werking binnen het stemhokje zal bij voorkeur een alarmsysteem dit aangeven aan de voorzitter van het bureau.

Alle PV's in alle bureaus zijn eenvoudig te genereren en zijn beschikbaar in digitaal formaat en afdrukformaat. Deze formaten zijn onderling gekoppeld zodat er maar één PV moet worden getekend.

Voor alle gegevens moet er een mogelijkheid voorzien zijn voor het nemen van een backup.

De digitale transmissie van de resultaten met het digitaal PV zal snel, eenvoudig en veilig verlopen. Er zal ook een backup systeem worden voorzien voor het geval de digitale transmissie niet zou lukken.

➤ **Uitgebrachte stemmen**

Het stemsysteem biedt de mogelijkheid de registratie van de uitgebrachte stemmen over te brengen op een geheugendrager. De drager moet alle waarborgen bieden inzake integriteit en stevigheid.

Het systeem zal:

- per verkiezing, naarmate de tabellen met de uitgebrachte stemmen, overgeheveld vanuit de stembureaus, ingelezen worden, een tabel met de uitslagen per lijst en per kandidaat en opvolger samenstellen. De tabel met de uitslagen zal alle in het kanton of de gemeente uitgebrachte stemmen bevatten;
  - alle waarborgen bieden inzake vertrouwelijkheid en beveiliging van deze tabel, en zal voortdurend ten minste één kopie van de onvolledig opgenomen uitslagen bijhouden;
  - toelaten om tussentijdse resultaten te verspreiden zonder dat hierdoor individuele stembureaus kunnen geïdentificeerd worden;
  - voor het inlezen van de tabellen met de uitgebrachte stemmen, overgaan tot controles om zich van de herkomst en de integriteit van elke tabel te verzekeren. Elke tabel afkomstig van een stembureau zal eenmaal en slechts eenmaal in rekening worden gebracht;
  - de mogelijkheid bieden om na te gaan of het aantal ingelezen stembiljetten in overeenstemming is met het aantal opgekomen kiezers in het stembureau;
  - de mogelijkheid bieden om een stembureau te hertellen;
  - niet meer dan 5 seconden nodig hebben om een tabel met uitgebrachte stemmen van een geheugendrager, afkomstig van een stembureau, te verwerken in het totalisatiesysteem.
-
- Integratie in het stemprototype van de mogelijkheid om technische toebehoren toe te voegen bedoeld om het stemmen door slechtzienden te vereenvoudigen.

- Levering met het stemprototype van een duidelijke en gedetailleerde documentatie. Deze documentatie zal door de aanbestedende overheid worden geëvalueerd. Deze houdt zich daarbij het recht voor verbeteringen en wijzigingen aan de documentatie te vragen.
- Levering samen met het stemprototype van de knowhow en van een raming van de vereiste resources voor het onderhoud.

D.A.1bis. De prestaties van perceel 1 - Deel 1bis:

Deel 1bis beoogt een experiment in ten minste 3 Belgische kieskantons.

Bij de opstelling van het experiment moeten volgende acties, overwegingen en informatie in aanmerking worden genomen. Let wet, deze opsomming geldt enkel ter informatie en is niet-exhaustief:

1.

- Deel 1bis beoogt een experiment bestemd in ten minste 3 Belgische kieskantons.
- De inschrijver levert al de nodige apparatuur en hardware voor de organisatie van de verkiezingen.
- De apparatuur die geleverd wordt, voldoet aan dezelfde voorwaarden als deze van het goedgekeurd prototype. Eventuele onvolkomenheden worden nog aangepast vóór de definitieve levering.
- De inschrijver zorgt voor voldoende geheugendragers.
- De inschrijver van perceel 1 zal samenwerken met de softwareleverancier.

Planning

De inschrijver zal bij de inschrijving een plan opstellen hoe de organisatie zal verlopen bij normale en vervroegde verkiezingen volgens de wettelijke termijnen. Hierbij moeten er binnen de 40 dagen verkiezingen kunnen georganiseerd worden na de ontbinding van de Wetgevende Kamers.

Stockbeheer

De inschrijver zal:

- een lijst bijhouden met alle versies van alle mogelijke types apparatuur en hun onderdelen (moederbord, ...) met hun serienummer. Deze lijst zal voor de administraties beschikbaar zijn;
- over voldoende wisselstukken beschikken;
- na de verkiezingen zijn voorraad aan wisselstukken onmiddellijk terug op peil brengen;
- voldoende geheugendragers ter beschikking stellen;

Continuïteit

De inschrijver zal:

- steeds de overheid op de hoogte brengen van de beperkingen van het systeem;
- zorgen voor een blijvende ondersteuning van de op dat ogenblik bestaande software bij eventuele latere bijproducties.

De overheid moet te allen tijde het beheer van het systeem kunnen overnemen. Hiervoor moeten de nodige opleidingen/trainingen en documentatie worden voorzien. Eventuele licenties worden ook overgemaakt aan de overheid.

Kwaliteit

De inschrijver zal:

- een controle voorzien om de goede en correcte werking van de volledige apparatuur te controleren en te garanderen;
- een testprogramma uitvoeren en een testplan voorleggen aan de overheid. De testresultaten zullen worden voorgelegd;
- het hele systeem, incl. software, laten nakijken door een wettelijk erkend controleorgaanisme.

Diensten

De inschrijver zal volgende diensten voorzien:

- demovoorstellingen voor kiezers, leden van de verschillende bureaus, overheid, buitenlandse waarnemers, enz... in de verschillende landstalen. Per gemeente moet er ten minste een demoapparaat worden geleverd. Een demoapparaat en het gebruik ervan moet er identiek uitzien als de werkelijke situatie buiten de kandidatenlijsten en het personeel van het bureau. Er wordt aan de gemeenten tenminste één demo geleverd per 10.000 kiezers;
  - up to date houden van alle documentatie en deze op een bondige en duidelijk begrijpbare wijze presenteren in de verschillende landstalen. Dit zal o.a. bestaan uit een document "technische richtlijnen" met een checklist voor de voorzitters van de stem- en hoofdbureaus;
  - begeleidend schema voor de kiezers waarin staat uitgelegd hoe hij of zij een geldige stem kan uitbrengen;
  - opleidingen en trainingen voor alle gebruikers en beheerders van het systeem;
  - de levering en de beveiligde verdeling van alle apparatuur naar de gemeenten;
  - de mogelijkheid bieden tot monitoring (verloop kiesverrichtingen/pannes) voor de organiserende overheid tijdens de voorbereiding van de verkiezingen en op de verkiezingsdag zelf;
  - recuperatie van de geheugendragers in de kantons/gemeenten na de goedkeuring van de verkiezingen;
  - wissen van de geheugendragers na de goedkeuring van de verkiezingen;
  - een helpdesk vanaf de 30ste dag voor de verkiezingsdatum tot en met de goedkeuring van de verkiezingen.
2. Optionele prestaties (volgens de keuze van de gemeente) te integreren in de raamovereenkomst, prestaties geëvalueerd tegen een prijs per kiezer en per verkiezing.

Optionele diensten

Volgende diensten zijn optioneel en op vraag van de administratie:

- het uitvoeren van de aanmaakprocedure met de bijhorende controles.

Volgende diensten zijn optioneel en op vraag van de gemeente:

- een preventieve controle minstens 3 maanden vóór de verkiezingsdag van het volledige verkiezingsmateriaal;

- uitvoeren van een controle van al het verkiezingsmaterieel (anders zal de gemeente zelf instaan voor het uitvoeren van de controle). Een verplichte controle van al het verkiezingsmaterieel moet uitgevoerd worden vóór de verkiezingsdag na de opstelling in de stembureaus om de paraatheid van de apparatuur te controleren;
- de volledige apparatuur centraal stockeren en beheren volgens de voorgeschreven opslagcondities;
- opstelling van de stem- en hoofdbureaus + uittesten van de correcte werking;
- afbreken van de stem- en hoofdbureaus.

Indien de optionele diensten niet worden weerhouden, blijft de kandidaatstelling nog altijd geldig voor de overige punten van Perceel 1 deel 1bis.

Opvolging en rapportering

De inschrijver zal:

- na de verkiezingen aan de organiserende overheid een volledige historiek geven van de interventies (tijdstip, type herstelling, in welk kanton/gemeente/stembureau, ...) in de vorm van tabellen. Er wordt eveneens een overzicht bezorgd van de interventies per component;
- een opvolgingssysteem van de installaties van de stembureaus opzetten.

Technische bijstand en SLA

De inschrijver zal tijdens de verkiezingsperiode voorzien in voldoende technische mensen om eventuele pannes op te lossen.

Vanaf de week voor de verkiezingen zullen de pannes ten laatste opgelost zijn 24u na de melding. Per uur overschrijding van deze termijn zal er een boete van 50 euro betaald worden door de inschrijver aan de organiserende overheid. Er wordt hiervoor een opvolgingssysteem ter beschikking gesteld aan de organiserende overheid.

Tijdens de verkiezingsdag zal een panne aan een stemapparaat opgelost worden ten laatste 2u na de melding en een panne aan een registrerapparaat of een totalisatieapparaat ten laatste 30 min na de melding. Per minuut overschrijding van deze termijnen zal er een boete van 50 euro betaald worden door de inschrijver aan de organiserende overheid. Er wordt hiervoor een opvolgingssysteem ter beschikking gesteld aan de organiserende overheid.

Er zal een plan van aanpak worden gepresenteerd aan de organiserende overheid.

Er zal een bekwame en voldoende bemande helpdesk worden opgericht vanaf de 30^e dag voor de verkiezingen tot aan de goedkeuring van de verkiezingen. De helpdesk zal alle technische en organisatorische vragen beantwoorden. Na maximum 30 seconden krijgt de aanvrager iemand aan de lijn en na maximum vijf minuten krijgt hij een correct antwoord. Indien nodig wordt er een interventie gestuurd. De helpdesk zal bereikbaar zijn elke werkdag vanaf 8u tot 18u. Donderdag voor de verkiezingsdag zal de helpdesk tot 22u bereikbaar zijn, vrijdag voor de verkiezingsdag tot 24u. De helpdesk zal eveneens bereikbaar zijn vanaf de zaterdag voor de verkiezingsdag 8u tot en met de maandag na de verkiezingsdag 24u.

3. Ontvouwing van het nieuwe systeem en uitvoering van de diensten.

Federale verkiezingen voor kamer en senaat, Europese en regionale verkiezingen (+ referenda – in geval van wetswijziging – of volksraadplegingen):

- Het systeem wordt ontvouwd volgens een planning die door de aannemer en het Departement en onder de controle van het Departement wordt opgesteld. In geval van niet-naleving van de planning worden de boeten toegepast.

D.A.2. De prestaties van perceel 1 - Deel 2:

Deel 2 beoogt het sluiten van een raamovereenkomst bestemd voor de gemeenten van België, waar ook de FOD Binnenlandse Zaken en de Regio's deel van zullen uitmaken. Deze raamovereenkomst wordt gesloten met het oog op de levering aan de contracterende gemeenten van een reeks optionele diensten tijdens verkiezingen, referenda (in geval van een wetswijziging) of volksraadplegingen.

Bij de opstelling van de raamovereenkomst moeten volgende acties, overwegingen en informatie in aanmerking worden genomen. Let wel, deze opsomming geldt enkel ter informatie en is niet-exhaustief:

1. Levering in eigendom of in diensten van de volledige elektronische stemsystemen met aflevering van een papieren bulletin of de gekozen vrije variant;
Deze apparatuur is onderworpen aan de niet-exhaustieve voorwaarden die hierna ter informatie worden beschreven:
  - De inschrijver levert al de nodige apparatuur en hardware voor de organisatie van de verkiezingen.
  - De apparatuur die geleverd wordt, voldoet aan dezelfde voorwaarden als deze van het goedgekeurd prototype. Eventuele onvolkomenheden worden nog aangepast vóór de definitieve levering.
  - Tijdens de looptijd van het contract moeten er steeds bijbestellingen kunnen worden geplaatst. Een bijbestelling mag geen aanpassingen aan de software vereisen.
  - De inschrijver zorgt voor voldoende geheugendragers tijdens de hele termijn van het contract.
  - De inschrijver van perceel 1 zal samenwerken met de softwareleverancier.

Planning

De inschrijver zal bij de inschrijving een plan opstellen hoe de organisatie zal verlopen bij normale en vervroegde verkiezingen volgens de wettelijke termijnen. Hierbij moeten er binnen de 40 dagen verkiezingen kunnen georganiseerd worden na de ontbinding van de Wetgevende Kamers.

Stockbeheer

De inschrijver zal:

- een lijst bijhouden met alle versies van alle mogelijke types apparaten en hun onderdelen (moederbord, ...) met hun serienummer. Deze lijst zal voor de administraties beschikbaar zijn;
- tot en met het einde van het contract over wisselstukken beschikken;
- na de verkiezingen zijn voorraad aan wisselstukken onmiddellijk terug op peil brengen;
- voldoende geheugendragers ter beschikking stellen;
- een strategische stock aanleggen. Deze wordt continu op peil gehouden. De strategische stock moet in staat zijn om 30 stembureaus en 5 hoofdbureaus te vervangen.

Continuïteit

De inschrijver zal:

- steeds de overheid op de hoogte brengen van de beperkingen van het systeem;
- zorgen voor een blijvende ondersteuning van de op dat ogenblik bestaande software bij eventuele latere bijproducties.

De overheid moet te allen tijde het beheer van het systeem kunnen overnemen. Hiervoor moeten de nodige opleidingen/trainingen en documentatie worden voorzien. Eventuele licenties worden ook overgemaakt aan de overheid.

Kwaliteit

De inschrijver zal:

- voor elke verkiezing een controle voorzien om de goede en correcte werking van de volledige apparatuur te controleren en te garanderen;
- een testprogramma uitvoeren en een testplan voorleggen aan de overheid. De testresultaten zullen worden voorgelegd;
- voor elke verkiezing het hele systeem, incl. software, laten nakijken door een wettelijk erkend controleorganisme.

Diensten

De inschrijver zal volgende diensten voorzien:

- demovoorstellingen voor kiezers, leden van de verschillende bureaus, overheid, buitenlandse waarnemers, enz... in de verschillende landstalen. Per gemeente moet er ten minste een demoapparaat worden geleverd. Een demoapparaat en het gebruik ervan moet er identiek uitzien als de werkelijke situatie buiten de kandidatenlijsten en het personeel van het bureau. Er wordt aan de gemeenten tenminste één demo geleverd per 10.000 kiezers;
- up to date houden van alle documentatie en deze op een bondige en duidelijk begrijpbare wijze presenteren in de verschillende landstalen. Dit zal o.a. bestaan uit een document "technische richtlijnen" met een checklist voor de voorzitters van de stem- en hoofdbureaus;
- begeleidend schema voor de kiezers waarin staat uitgelegd hoe hij of zij een geldige stem kan uitbrengen;
- opleidingen en trainingen voor alle de gebruikers en beheerders van het systeem;
- de levering en de beveiligde verdeling van alle apparaten naar de gemeenten;
- de mogelijkheid bieden tot monitoring (verloop kiesverrichtingen/pannes) voor de organiserende overheid tijdens de voorbereiding van de verkiezingen en op de verkiezingsdag zelf;
- de controle en monitoring van de volledige apparatuur tijdens de niet-verkiezingsjaren;
- recuperatie van de geheugendragers in de kantons/gemeenten na de goedkeuring van de verkiezingen;
- wissen van de geheugendragers na de goedkeuring van de verkiezingen;
- een helpdesk vanaf de 30ste dag voor de verkiezingsdatum tot en met de goedkeuring van de verkiezingen.

2. Optionele prestaties (volgens de keuze van de gemeente) te integreren in de raamovereenkomst, prestaties geëvalueerd tegen een prijs per kiezer en per verkiezing.

Optionele diensten

Volgende diensten zijn optioneel en op vraag van de administratie:

- het uitvoeren van de aanmaakprocedure met de bijhorende controles.

Volgende diensten zijn optioneel en op vraag van de gemeente:

- een preventieve controle minstens 3 maanden vóór de verkiezingsdag van het volledige verkiezingsmateriaal;
- uitvoeren van een controle van al het verkiezingsmaterieel (anders zal de gemeente zelf instaan voor het uitvoeren van de controle). Een verplichte controle van al het verkiezingsmaterieel moet uitgevoerd worden vóór de verkiezingsdag na de opstelling in de stembureaus om de paraatheid van de apparatuur te controleren;
- de volledige apparatuur centraal stockeren en beheren volgens de voorgeschreven opslagcondities;
- opstelling van de stem- en hoofdbureaus + uittesten van de correcte werking;
- afbreken van de stem- en hoofdbureaus.

Indien de optionele diensten niet worden weerhouden, blijft de kandidaatstelling nog altijd geldig voor de overige punten van Perceel 1 deel 2.

Opvolging en rapportering

De inschrijver zal:

- na de verkiezingen aan de organiserende overheid een volledige historiek geven van de interventies (tijdstip, type herstelling, in welk kanton/gemeente/stembureau, ...) in de vorm van tabellen. Er wordt eveneens een overzicht bezorgd van de interventies per component;
- een opvolgingssysteem van de installaties van de stembureaus opzetten (als de leverancier de installatie uitvoert).

Technische bijstand en SLA

De inschrijver zal tijdens de verkiezingsperiode voorzien in voldoende technische bekwame mensen om eventuele pannes op te lossen.

Vanaf de week vóór de verkiezingen zullen de pannes ten laatste opgelost zijn 24u na de melding. Per uur overschrijding van deze termijn zal er een boete van 50 euro betaald worden door de inschrijver aan de organiserende overheid. Er wordt hiervoor een opvolgingssysteem ter beschikking gesteld aan de organiserende overheid. Tijdens de verkiezingsdag zal een panne aan een stemapparaat opgelost worden ten laatste 2u na de melding en een panne aan een registrerapparaat of een totalisatieapparaat ten laatste 30 min na de melding. Per minuut overschrijding van deze termijnen zal er een boete van 50 euro betaald worden door de inschrijver aan de organiserende overheid. Er wordt hiervoor een opvolgingssysteem ter beschikking gesteld aan de organiserende overheid.

Er zal een plan van aanpak worden gepresenteerd aan de organiserende overheid.

Er zal een bekwame en voldoende bemande helpdesk worden opgericht vanaf de 30^e dag voor de verkiezingen tot aan de goedkeuring van de verkiezingen. De helpdesk zal alle technische en organisatorische vragen beantwoorden. Na maximum 30 seconden krijgt de aanvrager iemand aan de lijn en na maximum vijf minuten krijgt hij een correct antwoord. Indien nodig wordt er een interventie gestuurd. De helpdesk zal bereikbaar zijn elke werkdag vanaf 8u tot 18u. Donderdag voor de verkiezingsdag zal de helpdesk tot 22u bereikbaar zijn, vrijdag voor de verkiezingsdag tot 24u. De helpdesk zal eveneens bereikbaar zijn vanaf de zaterdag voor de verkiezingsdag 8u tot en met de maandag na de verkiezingsdag 24u.

3.. Garantie

De aannemer garandeert dat hij de in de raamovereenkomst voorziene diensten zowel bij geplande verkiezingen als bij vervroegde verkiezingen kan verstrekken. Aangezien vervroegde verkiezingen op een willekeurig ogenblik kunnen plaatsvinden wordt de aannemer geacht alle technische en organisatorische maatregelen te treffen (aanpassingen van de programma's als gevolg van wijzigingen van de kieswetgeving, aanpassingen van materiaal, het ter beschikking houden van personeel, enz.) zodat de onder deel 2 vermelde prestaties op ieder ogenblik kunnen worden verstrekt en het uitgebreide systeem steeds klaar is voor gebruik overeenkomstig de kieswetgeving en de ontwikkelde technologie. De leidende dienst verifieert deze garantie. De aannemer bezorgt de leidende dienst (op verzoek of op eigen initiatief) alle informatie die deze controle mogelijk moet maken.

4. Ontvouwing van het nieuwe systeem en uitvoering van de diensten.

Federale verkiezingen voor Kamer en Senaat, Europese en regionale verkiezingen (+ referenda – in geval van wetswijziging – of volksraadplegingen):

- Het systeem wordt ontvouwd volgens een planning die door de aannemer en het Departement en onder de controle van het Departement wordt opgesteld. In geval van niet-naleving van de planning worden de boeten toegepast.

Zowel in geval van normale verkiezingen als van vervroegde verkiezingen, referenda (in geval van wetswijziging) of van volksraadplegingen moet zulke planning worden voorzien.

Provincie- en gemeenteraadsverkiezingen (+ referenda – in geval van wetswijziging – of volksraadplegingen):

- Het systeem wordt ontvouwd volgens een planning die door de aannemer en het Gewest wordt opgesteld en gebeurt onder de controle van het Gewest. In geval van niet-naleving van de planning worden de boeten toegepast.

Zowel in geval van normale verkiezingen als van referenda (in geval van wetswijziging) of van volksraadplegingen moet zulke planning worden voorzien.

D.B.1. De prestaties van perceel 2 - (deel 1):

Perceel 2 beoogt de ontwikkeling en de levering van een stemsoftware die verenigbaar is met het ontwikkelde elektronische systeem en van een software voor het registreren en totaliseren van de stemmen; dit in het kader van de federale verkiezingen voor Kamer en Senaat, de Europese en de regionale verkiezingen, referenda (indien aanpassing van de wetgeving) of volksraadplegingen.

- De ontwikkeling van perceel 2 omvat de niet-exhaustieve specificaties die hierna ter informatie worden aangehaald:
  - mogelijkheid om zijn taal te kiezen (ter begeleiding voor de kiezer van het stemproces);
  - mogelijkheid tot het uitbrengen van een aparte lijststem;

- mogelijkheid tot het uitbrengen van een stem op één of meerdere kandidaten en/of opvolgers van dezelfde partij;
- nummering van de kandidaten;
- mogelijkheid tot het uitbrengen van een blanco stem;
- één lijst (partij) per scherm;
- steeds mogelijkheid om terug te keren naar een vorige stap (keuze teniet doen);
- scherm bij beëindiging van de stempprocedure;
- mogelijkheid tot verificatie van de stem (bij voorkeur paper trail);
- ontdubbeling van de tellers in het geheugen inclusief een integriteitscontrole na het inlezen van elke stem;
- wissen uitgebrachte stemmen van vorige kiezer (alvorens nieuwe kiezer stemhokje betreedt);
- encrypteren bestanden met een erkend encryptie-algoritme van hoog niveau;
- vrijwaren van tracibility van de uitgebrachte stemmen;
- beveiligingen tegen foutieve handelingen in stem- en hoofdbureaus;
- afdruk paswoorden + mogelijkheid om paswoorden in een digitaal bestand op te nemen;
- de lengte en het formaat van de namen van de kandidaten of lijsten moeten overeenkomen met de andere verkiezingsapplicaties;
- mogelijkheid geven voor het gebruik van foto's voor elke kandidaat en opvolger zonder dat dit een vereiste is;
- gebruik van logo's volgens specificaties goedgekeurd door de administraties;
- alle tekens die in het Rijksregister bestaan, moeten correct kunnen worden gebruikt voor de namen en voornamen.

➤ Programmatie

De software zal:

- voldoen aan de kieswetgevingen;
- voldoen aan de taalwetgeving (wet van 18 juli 1966 op het gebruik van talen in bestuurszaken – B.S., 02/08/1966);
- platformonafhankelijk zijn;
- open source zijn;
- modulair opgebouwd zijn;
- toepasbaar zijn voor alle verkiezingen;
- voldoen aan de huidige kantonale verdeling, waarbij de mogelijkheid moet voorzien worden dat gemeenten, binnen een kanton, vrij kunnen kiezen welk stemsysteem zij wensen te gebruiken.
- op een vlotte en snelle manier gegevens kunnen uitwisselen met alle verkiezingsapplicaties van de "nacht van de verkiezingen" (invoeren van de kandidatenlijsten, doorsturen van de resultaten, ...);
- in de hoofdbureaus een PV kunnen genereren en de mogelijkheid bieden dit digitaal te ondertekenen;
- de mogelijkheid hebben om de resultaten van het hoofdbureau samen met het digitaal getekend PV te kunnen doorsturen naar de andere verkiezingsapplicaties;
- eigendom zijn van de overheid;
- voldoen aan de huidige bestaande situatie maar moet snel en eenvoudig aanpasbaar zijn aan eventuele latere wijzigingen.

Het is belangrijk dat de aannemer een software ontwikkelt die technisch verenigbaar en bruikbaar is met de software en de procedures die werden ontwikkeld voor de digitale transmissie van de stemresultaten tijdens de nacht van de verkiezingen.

De aannemer kan om aan deze compatibiliteitsvoorwaarde te voldoen technische inlichtingen en informatie over de procedures bij het Departement inwinnen.

➤ Coördinatie

De inschrijver zal:

- samenwerken met de leverancier van het materiaal.

Zoals onder B3.:

Indien percelen 1 en 2 worden toegekend aan twee verschillende aannemers, zal hen worden gevraagd te zorgen voor een perfecte compatibiliteit en interfunctionaliteit van hun producten en diensten.

De aannemers zullen voor een gemeenschappelijke werkstructuur zorgen die deze productcompatibiliteit zal garanderen en ze zullen er de leidinggevende dienst over inlichten.

Deze werkstructuur zal paritair zijn samengesteld uit afgevaardigden van de aannemer Perceel 1 en uit afgevaardigden van de aannemer Perceel 2. Ook de leidinggevende dienst zal van deze werkstructuur deel uitmaken.

Over de implementatie- en werkingsmodaliteiten van deze werkstructuur zullen de afgevaardigden van de aannemers, na goedkeuring door de leidinggevende dienst, binnen een termijn van 15 dagen na toekenning van de opdracht beslissen.

De verantwoordelijkheid van deze structuur en van de perfecte verenigbaarheid en interfunctionaliteit van de hardware (perceel 1) en de software (perceel 2) zal door de aannemer van perceel 2 aanvaard worden, in het bijzonder in materie van straffen en boeten van achterstand. De aannemer van perceel 2 zal de enige gesprekspartner op dat gebied voor de leidende dienst zijn.

De aannemers zullen tussen hen een overeenkomst sluiten die de betrekkingen en beschikkingen noodzakelijk voor de financiële verdeling tussen deze twee delen van de voornoemd vermelde verantwoordelijkheid bepalen. Deze overeenkomst zal voor goedkeuring naar de leidende dienst overgebracht worden.

De leidinggevende dienst zal te allen tijde een verslag kunnen opvragen over de correcte interoperabiliteit van de twee aannemers en over de voortgang van de opdracht.

- een plan opstellen hoe de organisatie zal verlopen bij normale en vervroegde verkiezingen volgens de wettelijke termijnen. Hierbij moeten er binnen de 40 dagen verkiezingen kunnen georganiseerd worden vanaf de ontbinding van de Wetgevende Kamers. Dit plan zal de inschrijver aanbieden bij de inschrijving.

➤ Continuïteit

De inschrijver zal:

- tijdig de nodige opleidingen, trainingen en documentatie geven aan de overheid, zodat deze te allen tijde het beheer van het systeem kan overnemen;
- de overheid altijd op de hoogte houden van de beperkingen van alle software.

Eventuele licenties worden ook overgemaakt aan de overheid.

➤ Kwaliteit

- het prototype (hardware + software) laten certificeren (nijken en goedkeuren) door een wettelijk erkend controleorganisme. De testen van het controleorganisme moeten voldoende ruim en waterdicht zijn. Het controleorganisme legt zijn testprogramma voor aan de overheid;
- een testprogramma uitvoeren en een gedetailleerde beschrijving van een testplan voorleggen aan de overheid. Dit testplan moet minstens voorzien zijn van volgende zaken: volledige test van de hardware, de software, de samenwerking tussen de hardware en de software en een analyse van de programmatie van de software. De testresultaten zullen worden voorgelegd;
- opgeven aan welke normen (ISO, ...) / standaarden zijn programmatie en testen voldoen;
- een software schrijven om een controle van de volledige apparatuur te kunnen uitvoeren.

➤ Documentatie

De inschrijver zal:

- de programmatiecode duidelijk en gestructureerd documenteren;
- een storyboard voorzien van alle schermen en een beschrijving geven hoe men tot die schermen komt. Deze schermen moeten kunnen worden uitgeprint;
- een duidelijke schriftelijke garantie geven over de correcte werking van de aanmaakprocedure. Hiervoor dient een model van aanpak (procedure) te worden uitgewerkt bevattende een beschrijving van alle ingestelde controles, modus operandi en fallback-routines in geval van incidenten of blokkering tijdens het parcours;
- een "incidenten boom" voorzien;
- alle documentatie up to date houden in de verschillende landstalen. De documentatie zal zo gedetailleerd zijn dat iedereen de inhoud kan begrijpen en uitvoeren zonder extra hulp;
- een versioning bijhouden;
- een uitgebreide analyse schrijven in het Nederlands en het Frans en deze eveneens up to date houden.

➤ Tools

De inschrijver zal:

- een tool schrijven die toelaat om schermafdrukken te produceren aan de hand van in te geven parameters (simulatie van schermpresentaties);
- een tool schrijven dat een bestand maakt van alle bureaus met hun bijhorende paswoorden;
- een tool schrijven dat het mogelijk maakt om alle bestanden te decrypteren.
- een tool schrijven dat eenvoudige testbestanden genereert voor de andere verkiezingsapplicaties.

➤ Leveringen

- Levering samen met de software van de gebruiksinstructies voor de stembureaus. Deze instructies zullen door de aanbestedende overheid worden geëvalueerd. Deze houdt zich daarbij het recht voor verbeteringen en wijzigingen aan de instructies te vragen.
- Levering samen met de stemssoftware van duidelijke en gedetailleerde documentatie. Deze documentatie zal door de aanbestedende overheid worden geëvalueerd. Deze houdt zich daarbij het recht voor verbeteringen en wijzigingen aan de documentatie te vragen.

- Levering samen met het stemprototype van de knowhow en van een raming van de vereiste resources voor het preventieve, corrigerende en evolutieve onderhoud.

- Levering samen met de stemsoftware van de methode die werd gevuld voor een gestructureerde overname van de knowhow.

- o De ontwikkelde software moet verenigbaar zijn met de procedures die hierna niet-exhaustief en bij wijze van informatie worden beschreven:

Alle procedures em taken in de verschillende bureaus moeten eenvoudig en snel kunnen uitgevoerd worden, gebruik makend van een beperkt aantal burgers.

1. Aanmaakprocedure

Tijdens de aanmaakprocedure kan er gebruik gemaakt worden van een aanmaakapparaat om een medium aan te maken dat gebruikt wordt om alle bureaus beveiligd en afzonderlijk te kunnen opstarten.

2. Stemprocedure en registratie van de uitgebrachte stemmen

2.1 Opstarten van het stembureau

's Morgens op de verkiezingsdag start de voorzitter van het stembureau alle apparaten op vóór het openen van het stembureau.

Het opstarten van een stembureau moet zo eenvoudig mogelijk kunnen gebeuren met zo weinig mogelijk handelingen.

2.2 Het stemmen zelf

Het systeem moet waarborgen dat een kiezer slechts één stem kan uitbrengen.

Het systeem moet de verschillende "soorten" kiezers herkennen. (vb Europeanen die geen Belg zijn).

Het systeem moet het kiesgeheim te allen tijde bewaren.

2.3. Verifiëren van de stem

De kiezer kan zijn stem nakijken aan de hand van de afdruk op zijn stembiljet. Hij kan ook verifiëren of zijn stem geautomatiseerd, kan ingelezen worden.

2.4. Registreren van de stemmen

De uitgebrachte stemmen worden elektronisch geregistreerd. Het resultaat is een tabel met alle uitgebrachte stemmen in elektronische vorm en deze wordt gestockeerd op een medium. Er worden back-upmogelijkheden voorzien. De afdruk op de stembiljetten zullen niet gelezen worden tenzij bij twijfel of voor het uitvoeren van een audit. Elke stem wordt slechts één keer geregistreerd. Er mag geen enkel rechtstreeks of onrechtstreeks verband kunnen gelegd worden tussen een uitgebrachte stem en de identiteit van de kiezer.

2.5. Afsluiten van het stembureau

Op het einde van de stembusgang sluit de voorzitter het bureau af. Hij tekent de elektronisch geregistreerde stemmen. Hij stelt alle apparatuur buiten werking. Hij brengt het medium met de geregistreerde stemmen over naar het hoofdbureau.

Alle bestanden moeten streng beveiligd zijn.

3. De totalisatie van de stemmen

De mogelijkheid moet voorzien zijn dat:

- de resultaten van de stembureaus kunnen getotaliseerd worden op kantonaal en gemeentelijk niveau en nadien kunnen doorgestuurd worden naar een centraal computersysteem;
- de resultaten van de stembureaus rechtstreeks zonder totalisatie kunnen doorgestuurd worden naar een centraal computersysteem.
- elke stem slechts éénmaal in rekening worden gebracht bij de telling.

Het centrale computersysteem valt buiten de scope van dit lastenboek.

- o Software verenigbaar met alle normen van een democratische verkiezing; de niet-exhaustieve veiligheidsvoorwaarden worden hierna beschreven en worden ter informatie toegevoegd:

➤ Voorwaarden

Het systeem moet:

- in overeenstemming zijn met de bepalingen van de Raad van Europa (<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=778189>);
- het geheim van de stemming garanderen. Er mag geen enkel rechtstreeks of onrechtstreeks verband kunnen gelegd worden tussen een uitgebrachte stem en de identiteit van de kiezer;
- een volledige overeenkomst verzekeren tussen de uitgebrachte keuze en de registratie van deze keuze;
- verzekeren dat alle geregistreerde stemmen correct opgenomen zullen worden bij het afsluiten van de stemming, wat ook de incidenten zijn die zich zouden kunnen voordoen met het materieel of de programmatuur;
- garanderen dat een kiezer één en slechts één geldige stem kan uitbrengen;
- in overeenstemming zijn met de taalwetgeving en de kieswetgevingen.

Het systeem mag geen straling uitzenden die detecteerbaar is buiten het stembureau of totalisatiebureau.

De inschrijver levert al de nodige apparatuur en hardware voor de organisatie van de verkiezingen.

De administraties worden voorzien van alle apparatuur en in voldoende aantal.

Volgende organen moeten over de juiste apparatuur kunnen beschikken in zoveel exemplaren als nodig om hun taken te kunnen uitvoeren:

- De verschillende overheden
- Controleorganismen
- College van Experten
- Gemeenten
- Kantons

➤ Werking

In het geval van gelijktijdige verkiezingen moet het systeem duidelijk het onderscheid maken tussen de verschillende verkiezingen.

Het stembureau moet in staat zijn minimum 2000 kiezers te verwerken in de tijdspanne van de opening van de kiesbureaus (8u-15u).

In geval van problemen bij de normale werking binnen het stemhokje zal bij voorkeur een alarmsysteem dit moeten aangeven aan de voorzitter van het bureau.

Alle PV's in alle bureaus zijn eenvoudig te genereren en zijn beschikbaar in digitaal formaat en afdrukformaat. Deze formaten zijn onderling gekoppeld zodat er maar één PV moet worden getekend.

Voor alle gegevens moet er een mogelijkheid voorzien zijn voor het nemen van een backup.

De digitale transmissie van de resultaten met het digitaal PV zal snel, eenvoudig en veilig verlopen. Er zal ook een backup systeem worden voorzien voor het geval de digitale transmissie niet zou lukken.

➤ Uitgebrachte stemmen

Het stemsysteem biedt de mogelijkheid de registratie van de uitgebrachte stemmen over te brengen op een geheugendrager. De drager moet alle waarborgen bieden inzake integriteit en stevigheid.

Het systeem zal:

- per verkiezing, naarmate de tabellen met de uitgebrachte stemmen, overgeheveld vanuit de stembureaus, ingelezen worden, een tabel met de uitslagen per lijst en per kandidaat en opvolger samenstellen. De tabel met de uitslagen zal alle in het kanton of de gemeente uitgebrachte stemmen bevatten;
- alle waarborgen bieden inzake vertrouwelijkheid en beveiliging van deze tabel, en zal voortdurend ten minste één kopie van de onvolledig opgenomen uitslagen bijhouden;
- toelaten om tussentijdse resultaten te verspreiden zonder dat hierdoor individuele stembureaus kunnen geïdentificeerd worden;
- voor het inlezen van de tabellen met de uitgebrachte stemmen, overgaan tot controles om zich van de herkomst en de integriteit van elke tabel te verzekeren. Elke tabel afkomstig van een stembureau zal eenmaal en slechts eenmaal in rekening worden gebracht;
- de mogelijkheid bieden om na te gaan of het aantal ingelezen stembiljetten in overeenstemming is met het aantal opgekomen kiezers in het stembureau;
- de mogelijkheid bieden om een stembureau te hertellen;
- niet meer dan 5 seconden nodig hebben om een tabel met uitgebrachte stemmen van een geheugendrager, afkomstig van een stembureau, te verwerken in het totalisatiesysteem.

D.B.2. De prestaties van perceel 2 - (deel 2):

Bij eventuele latere wijzigingen van de software zullen de eisen van Perceel 2 Deel 1 steeds behouden blijven.

Bij elke softwarewijziging moet het systeem op alle op dat ogenblik bestaande types van hardware blijven werken.

De inschrijver zal:

- bij elke softwarewijziging een lijst maken en een duidelijke omschrijving geven van de aangebrachte wijzigingen;
- een versioning bijhouden;
- aangeven hoe moeilijk het is om aanpassingen door te voeren;
- bij elke wijziging alle documentatie up to date houden in de verschillende landstalen;

- bij elke wijziging de analyse aanpassen in het Nederlands en het Frans.

Softwareaanpassingen die te wijten zijn aan fouten of onzorgvuldigheden van de inschrijver zijn voor zijn rekening. De termijnen voor softwareaanpassingen worden geval per geval besproken maar mogen nooit de continuïteit van het geheel in gevaar brengen. Per dag overschrijding van de afgesproken termijn zal er een boete van 10.000 euro worden betaald door de inschrijver aan de organiserende overheid.

Elke wijziging zal slechts eenmaal worden gefactureerd. Softwareaanpassingen die enkel van toepassing zijn op de teksten op het scherm, moeten eenvoudig en snel kunnen worden aangepast. Teksten zoals PV's moeten opgenomen worden in een tekstverwerker, zodanig dat ze gemakkelijk te integreren zijn in geval van wijzigingen op het laatste moment.

Planning

De inschrijver zal bij de inschrijving een plan opstellen hoe de organisatie zal verlopen bij normale en vervroegde verkiezingen volgens de wettelijke termijnen. Hierbij moeten er binnen de 40 dagen verkiezingen kunnen georganiseerd worden na de ontbinding van de Wetgevende Kamers.

E. Goedkeuring van het bijzonder bestek

Voor goedkeuring van het bijzonder bestek RRN :

Brussel, 2008

Voor de Vlaamse Regering:

Vlaams Minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Integratie,

Marino KEULEN

Voor de Waalse Regering:

Waals Minister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken,

Philippe COURARD

Voor de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing, Huisvesting, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking,

Charles PICQUE

Voor de Federale Overheid:

De Minister van Binnenlandse Zaken,

P. DEWAEL

Dokumentresumé:

Bestilt af : DEPCLH den 13-02-2013 15:21:09
Dokumentnr.: 4918
Titel: Additional information
Dokumenttype: I
Dokumentdato: 10-09-2012
Kontor/enhed: VALG-ENH, valgenheden
Sagsmedarb.: Nicoline Nyholm Miller, DEPNNM
Indblik:
Versionsnr.: 1
Reg.datos: 10-09-2012
Registreret af: DEPNNM - Nicoline Nyholm Miller

Emneord:

Tekst:

Modtagere:
Afsender Frans Gunnink ,

Oplysninger:

Datoer:

Erindringer:

Christina Løtzsch Hansen

Fra: Frans Gunnink <frans.gunnink@smartmatic.com>
Sendt: 10. september 2012 09:49
Til: Nicoline Nyholm Miller
Cc: Leif Hernø; Fernando Hernández
Emne: Additional information

Sagsdokument: 4918

Dear Mrs Nyholm Miller,

As discussed during the wrap-up of the consultation meeting last Monday, please find attached the documents that may be of interest. No official translations were made available. The English translations attached are not certified. I have attached both the original versions and those of which we made a translation.

- 1) Bestek/Cahier Special RRN 3_2008 (the special terms and conditions) we do not have a translated version of this document
- 2) Bijlage/Annexe A Submission model, both Flemish and English (probably interesting from a financial modelling point of view)
- 3) Bijlage/Annexe B Technical proposal outline, both in Flemish and English
- 4) Bijlage/Annexe C Study of Electronic Voting Systems, both in Flemish and English (English version is an officially translated version)
- 5) Bijlage/Annexe D Organisational Definitions, only in Flemish

The above information and documents (originals) are (were) publicly available documents.

If you would have any further questions, please do not hesitate to contact us.

Venlig hilsen / Best regards / Sincères salutations / Saludos cordiales,

---

» **Frans Gunnink**

Global Services Director EMEA

Fixed: +31 (0)20 240 2576
Mobile: +31 (0)6 31 79 06 15
Email: frans.gunnink@smartmatic.com

www.smartmatic.com

The information contained in this communication is confidential, is intended only for the use of the recipient named above, and may be legally privileged. If the reader of this message is not the intended recipient, you are hereby notified that any dissemination, distribution, or copying of this communication, or any of its contents, is strictly prohibited. If you have received this communication in error, please re-send this communication to the sender and delete the original message and any copy of it from your computer system.

Please consider the environment before printing this mail.